

Literatūra un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU, KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRAKSTS

1952. G.

28. DECEMBRĪ

Nr. 52 (415)

Biedra J. V. Staļina atbildes

uz «New York Times» diplomatiskā korespondenta
Džeimsa Restona jautājumiem, saņemtas
1952. gada 21. decembrī

Par brīvu un varenu republikasaimi
Mūs pulcēja Diženās Krievzemes balss.
Lai zel tautu celtā un zied mūžam laimē
Visvarenā, vienotā Padomju Valsts!

Socialisma uzvaru liecinieki

Ejot uz priekšu, brīžiem jāpārāugās
atpakaļ, lai zinātu, kas padarīts, kas
vēl jā dara. Sagaidot jauno gadu, allaž
atskatāmies uz veco, lai sakoptu pieredzi
un gūto mācību izmantotu turpmākajā
ceļā.

Rundājam ne par atsevišķu cilvēku un
pat ne par veselu tautu, bet par visas
cilvēces likteņiem, redzam: kopš tā laika,
kad Oktobra revolūcija sašķāla pasauli
divās daļās, katrs aizvadītais gads,
ieejot vēsturē, kā dzīvs liecinieks apstiprina
marksistiski-leņinisko patiesību par
kapitalisma neizbēgamo bojāeju un
pierāda komunisma nenovēršamību.

1952. gada 1. janvāris, «Daily Worker» ziņo, ka Londonas arodbiedrību
konfederācija griezusies pie premjera
ar vēstuli, kurā protestē pret dzīves
dārdzības pieaugumu. Angļu trešdumijas,
protams, arī nav nekādas darba-
lāžu interese izstāties, taču zināms
ir pats fakts: dzīvot kļuvis grūtāk. Ga-
dam ir trīs simti sešdesmit piecas dienas,
un, pārkāpjot laikrakstu kompleksus,
kur reģistrēti visi notikumi, ierau-
gām, ka katru dienu kapitalisma jūga
nomāktajiem ļaudīm nesusi kādu nelielu
palielinājumu nodokļi, celšanās
preču cenas, samazinājums algas, jauni
miljoni kļuvuši pār bezdarbniekiem,
simti tūkstoši izmesti no dzīvokļiem,
nomiruši bada nāvē, krituši kara lau-
kos — visu postu nemaz nevar uz-
skaitīt.

Buržuāzija, izmetusi pār bortu demo-
krātisko brīvību karogu, stūrē uz fa-
šismu, par garīgas tumsonības jaunu
centru kļuvušais ASV. Sad tad, šur tur
jau uzliesmo dedzināmo grāmatu serti,
ļaudis ar progresīviem uzskatiem tiek
vajāti un mesti cietumos. Vēl nebija
pabeigta Amerikas Savienoto Valstu
kompārtijas līderu prāva, kad senators
Istlends iesniedza kongresam rezolu-
ciju, prasot nekavējošu ieslodzījumu
20.000 progresīviem darbiniekiem. At-
cerēsimies Francijas notikumus: Zaka
Diklo un Andrē Stila provokatoriskais
arests. Taču lielas idejas tādā veidā
nav iznīcināmas. Grieķu monarcho-
fašisti noslepkavoja varoņi Nikosu
Belojanisu, bet viņa vietā partijā iestā-
jās simti citu, viņa vārdā tika nosaukta
pati augstākā Gramosas kalnu virsotne,
viņa piemiņa dzīvo miljonu sirdīs. Kad
francu reakcija ieslodzīja cietumā Le
Leapu, pat Zaks Pols Sarts bija spiests
pazīnot: tad jau apcietiniet mūs visus!

Lai arī kā pūlētos fašistiskā buržuā-
zija, viņa to nevar izdarīt. Cilvēki grib
dzīvot un pie tam — brīvu, laimīgu,
godīgu dzīvi. Labākais apliecinājums
tam bija neseno notikušais Tautu miera
atstāvēšanas kongress, kurā ar vēl ne-
bijušu spēku izskanēja visas cilvēces
sirdsapziņas balss: pret amerikāņu im-
perialistu kundzību, pret jau notieko-
šiem un vēl plānotajiem kariem, par
nacionālo neatkarību, par tautu sa-
raudzību un mieru.

Un — kāds kontrasts! — nav nemaz
iespējams uzskaitīt visus tos priecīgos
notikumus, kuru liecinieki bijām mēs —
socialisma zemes ļaudis — aizējošajā
Padomju Socialistisko Republiku Savienības
nodibināšanas trīdesmitajā gadā. Atcerēsimies pašus nozīmīgākos.
Ar uzviņu izpildījuši 1951. gada darbu
plānu, piedesmit otrajā iegājām jaunu
nodomu apgārti un jaunus apņēmības
pilni. Aprīlī partijā un valdībā pasli-
dināja piekto cenu pazeminājumu —
dzīvot atkal kļuva vieglāk; pieaugot
visas valsts bagātībai, arvien lielāka
pārtība ienāk katras ģimenes, katra
cilvēka dzīvē. Pēc dažiem mēnešiem
piepildījās senais sapnis par Volgas un
Donas savienošanu ar kuģojamu ka-
nālu, viena no lielajām komunisma cel-
tēm kļuva realitāte. Tika publicēts
biedra Staļina darbs par socialisma
ekonomiskajām problēmām. Padomju
Savienībā, — studējot to, redzam kon-
kretus ceļus pārejai uz komunismu,
pilnīgāk apzināties visas tautas un
katrs savus uzdevumus, pienākumus un
atbildību, labāk izprotam vispasaules
notikumus. Vadoties no biedra Staļina
ģenialajiem norādījumiem, partijas
XIX kongress deva grandiozu darbu
plānu nākošajiem gadiem, kas paver
elpu aizraujošas perspektīvas; 1953. ga-
dā ieejam kā cīnītāji par šī plāna sa-
vlaicīgu izpildi.

Socialisms no vispasaules teorijas ar-
vien noteiktāk kļūst par vispasaules
praksi. Lepojoties par saviem panākumiem,
ar prieku vērojam tautas demo-
krātijas centienus iet kopā ar mums,
darba varonības un mūsu atbalsta re-
zultatā pagājušajā gadā tur gūtas izci-
las sekmes visās dzīves nozarēs. Nodē-
vēja Slanska un viņa rokaspuišu prāva
Čehoslovākijā, bargais un taisnīgais
tiesas spriedums vēlreiz pierādīja, cik
liela ir tautu apņemšanās dzīvot pa
jaunam un ka vēstures rats nav pa-
griezams atpakaļ. Domājot par to —
par jaunā laikmeta uzvarām zemeslo-
des trešdaļā, par apspiesto tautu brīvī-
bas cīņām, par notikumiem kapitāla
zemēs pagājušajā gadā, nevaram nepie-
vienoties Viljama Dibuā vārdiem, ku-
rus viņš uzrakstījis tādā pašā sakarībā:
«Arvien noteiktāk aust jauna era, kad
vara visā pasaulē piederēs darbaļaudžu
šķirām... nav tāda spēka, kas varētu
apturēt šīs eras iestāšanos.» Amerikas
imperialistiskie tumsos, protams, mē-
ģinās pretoties — pagājušajā gadā viņi
nodarīja daudz jaunuma cilvēcei, — ta-
ču tautām ir sava pieredze, viņas zina,
ka «nikni suņi īsi jāpiesien», — kā
māca kāda francu paruna. Apzināda-
mies savu nespēku, viņi rauga ar da-
žādu paktu palīdzību tevīkt avantu-
rās arī citas zemes, bet tautas jau sen
vairs nevilina šādas izredzes, par tām
sāk uztraukties pat daži Atlantiskās sa-
vienības valstu vadītāji. Aust, arvien no-
teiktāk aust jauna era visai pasaulei.
Tuvojas visas cilvēces Jaungads.

Jautājums. Vai Jūs, jaunajam gadam iestā-
joties, kad Savienotajās Valstīs sāks darboties
jauna administrācija, joprojām esat pārliecināti, ka
Padomju Socialistisko Republiku Savienība un Sa-
vienotās Valstis var turpmākajos gados sadzīvot
mierā?

Atbilde. Joprojām ticu, ka karu starp Ameri-
kas Savienotajām Valstīm un Padomju Savienību
nevar uzskatīt par neizbēgamu, ka mūsu valstis arī
turpmāk var sadzīvot mierā.

Jautājums. Kur, pēc Jūsu domām, ir
pasreizējā starptautiskā saspīlējuma avoti?

Atbilde. Visās vietās un lietās, kur vien iz-

paūzas pret Padomju Savienību vērstā «aukstā
kara» politikas agresīvā rīcība.

Jautājums. Vai Jūs apsveiktu diplomatiskas
sarunas ar jaunās — Eizenhauera administrācijas
pārstāvjiem, lai apsvērtu iespēju Jums un ģenerā-
lim Eizenhaueram sastapties sarunām jautājumā
par starptautiskā saspīlējuma mazināšanu?

Atbilde. Mana nostāja attiecībā uz šādu
priekšlikumu ir pozitīva.

Jautājums. Vai Jūs sadarbosieties kaut kādā
jaunā diplomatiskā pasākumā nolūkā darīt galu
karam Korejā?

Atbilde. Esmu ar mieru sadarboties, jo PSRS
ieinteresēta kara likvidēšanā Korejā.

Atzīmējot PSRS nodibināšanās 30. gadadienu

Padomju Latvijas uzplaukums

V. LACIS,
Latvijas PSR Ministru Padomes
priekšsēdētājs

salīdzinājumā ar kapitalistiskajām val-
stīm.

«Interesanti atzīmēt, — teica biedrs
Berija, — ka agrākajā kapitalistiskajā
Latvijā, pat pēc viņas toreizējo valdi-
tāju izpušķotiem datiem, rūpnieciskā
ražošana no 1913. līdz 1939. gadam,
tas ir, 26 gados palielinājusies pus-
otras reizes, bet jaunajā Padomju Lat-
vijā 11 gados — no 1940. līdz
1951. gadam rūpnieciskā ražošana, ne-
raugoties uz postījumiem, ko nodarīja
karš un lenalidnieka okupācija, palie-
linājusies 3,6 reizes.» Tas labāk nekā
jebkas cits rāda, ko var sasniegt tauta,
kas novērsusies no imperialisma un
atbrīvojusies no muļķnieku un kapita-
listu kundzības.

Pēc kara laikā latviešu tauta Komun-
nistiskās partijas vadībā ātrāk nekā
tris gados atjaunojusi un rekonstruē-
jusi republikas rūpniecību uz Padomju
zemē ražotās jaunākās tehnikas
pamata. Sīkās, sadrumstalotās rūpnie-
cības vietā radīta lielrūpniecība.
Staļina ceturtais piecgažu plāns tika
sekmīgi izpildīts, bet svarīgākajās no-
zarēs ievērojami pārsniegti. Rūpnie-
ciskās ražošanas līgādējais vidējais
pieaugums pēc kara laikā bija vairāk
nekā 45 procenti. Rūpniecības produk-
cijas kopējais apjoms piecgažu laikā
palielinājās 6 reizes. Strādnieku skaits
republikas rūpniecībā pieauga 2,5 rei-
zes.

Staļina ceturtais piecgažu laikā
krasi pārmājinājies Padomju Latvijas
rūpnieciskās ražošanas struktūra. Pir-
majā vietā izvirzījies smagā rūpnie-
cība, par kuras galvenām nozarēm
kļuvušas mašīnbūvniecība un metāla
apstrāde. Mūsu rūpniecība apguvusi
tādus produkcijas veidus, kādi agrāk
nekad netika ražoti, kā, piemēram,
elektriskie vīlciņi, tramvaju vagoni,
turbīnas, pārvietojamās elektrostacijas,
tālsarunu telefona centrales, universā-
lās kokapstrādes mašīnas, peldošie
tverējceltņi, automašīnu kontroles un
mērāparāti, kā arī citi izstrādājumi
veidi. Latvijas darbaļaudis sekmīgi
izpilda lielo komunisma celtnu pa-
sūtījumus.

Kļuvuši par valsts īstenajiem saim-
niekiem, darbaļaudis cīnās par savu
uzņēmumu leģējo rezervju racionalā-
ku izmantošanu, kā rezultātā republi-

kas rūpniecība pēdējos trīs gados de-
vusi vairāk nekā 1,2 miljardus rubļu
peļņas. Plaši attīstījusies socialistiskā
sekcība par ražošanas uzdevumu pār-
sniegšanu, par darba ražīguma celša-
nu, pašizmaksas pazemināšanu, pro-
dukcijas kvalitātes uzlabošanu. Re-
publikas rūpniecībā tagad ir divi
tūkstoši tēlcamas kvalitātes ceču un
brigažu, bet četri tūkstoši brigažu sa-
censas, lai iegūtu šo nosaukumu.

Lielus sasniegumus pēdējos gados
guvusi Padomju Latvijas lauksaim-
niecība. Pārliecinājusies par kolekti-
vās saimniecības priekšrocībām, iz-
mantodama brālīgo republiku kolcho-
zu bagātīgo pieredzi, Latvijas darba
zeminiecība stingri un negrozāmi no-
stājusies uz vienīgi pareizā kolchozu
ceļa, ko norādījuši lielie tautu vadotņi
Leņins un Staļins.

Kolchozu sējumu platības 1952. ga-
dā, salīdzinot ar 1951. gadu, palieli-
nājusies par 107 tūkstošiem hektaru,
labības raža no hektara par 2 līdz
3 centneriem, bet cukurbietu par
30 līdz 40 centneriem lielāka nekā
iepriekšējā gadā. Republikas kolchozi
izpildījuši lopkopības attīstības trīs-
gažu plānu. Visos kolchozos ir četras
lopkopības fermas, bet dažos — pie-
cas.

Pamatoties uz sabiedriskās saim-
niecības attīstību, arvien pieaug kol-
chozu un kolchoznieku ienākumi. Ti-
kai pagājušajā gadā kolchozu pamat-
fondi pieauguši par 69,2 miljoniem
rubļu, bet naudas ienākumi palielināju-
šies par 18,6 procentiem, salīdzinot ar
1950. gadu.

Padomju varas gados Latvijā notī-
kusi patiesā kultūras revolūcija. Iz-
glītība, zinātne, māksla kļuvusi par
darbaļaudžu plašu masu ieguvumu. Kul-
tūras celtniecības, tautas izglītības, ve-
selības aizsardzības vajadzībām Pa-
domju Latvijā katru gadu izdod sim-
tiem miljonu rubļu. Sogad socialajiem
un kultūras pasākumiem piešķirti
62,7 procenti no visiem republikas
budžeta izdevumiem.

Turpinājums 2. lapas pusē

Kad nākotnei raugāties preti...

Valija Brutāne

Cik gaidīta augs tā diena!
Es nevaru aizmirst to ritu...
Uz pelēkas mūra sienas
bij uzvilkta zvaigzne ar kritu.

Man vēdā laikposmos garos
nav izdzīstusi šī aina:
kā zvaigzne piecārāna
uz cietuma sienas staro.

Kas zīmējis to, kāda roka?
Tā izteica mūsu ilgas.
Mēs stāvējām, saspiesti lokā,
un nominām zāli un smilgas.

Kad biedri iznāca laukā
no cietuma, tumsas un mokām,

mēs vilpojam pavīļu aukā,
mēs pacēlām viņus uz rokām.

Sai brīdī, kas skaists mums ir bijis,
mēs jutām visdziļāk un tiešāk,
tai saimē ka kļūjamies ciešā,
kas aug gadu desmitus trijus.

Tā stipra. Rit trīsdesmit gadi...
Jau divpadsmit kopā mēs ejam,
un, piecstaru zvaigznes radīti,
deg gaismā un kūlī mums sejas.

Mums ceļu tumsa vairs netis.
Un, nākotnei raugoties preti,
mēs ceļamies, draudzības kļauti,
par laimi

un mieru starp tautām.

CILVĒKI, KAS VIRZĀS UZ PRIEKŠU

MICHAĪLS ZORINS

Jaunā, 1953. gada priekšvakarā mūsu zeme atzīmē lielu, priekā pilnu dienu. Pirms trīsdesmit gadiem PSRS Padomju pirmajā kongresā Josifs Visarionovičs Staļins nolasijs referātu par Padomju Sociālistisko Republiku Savienības nodibināšanu. Uz Lēņina un Staļina priekšlikumu nodibinājās padomju tautu brīvprātīgā apvienība — Padomju Sociālistisko Republiku Savienība — PSRS. Kopš tā laika šie četri burti — P S R S atmirz pāri visai zemeslodei kā darba cilvēku laimes un brīvības, kā viņu uzvaras simbols.

Pirms trīsdesmit gadiem aukstā ziemas dienā tālā kazachu aulā atjonoja apsnidzis jātnieks. Viņš iestēdās jurtā, kur pie pavarda sēdēja neliela auguma melnīgns kazachs ar gudrām prātnieka acīm. Jātnieks noņēma augsto jēradas cepuri — papachu, nopurināja sniegu un klusi pateica:

— Tēvs, mēs tagad dzīvosim vienā saimē, — un viņš pastāstīja sirmgalvim vēsti par Padomju Sociālistisko Republiku Savienības nodibināšanu.

Vēlāk kazachs priekā apraudzās. Tas bija Džambuls — dižais kazachu tautas dziesminieks — skins. Toreiz viņš, kas bija nodzīvojis pasaulē vairāk nekā septiņdesmit gadu, pasacīja:

— Es tikai sāku dzīvot.

Padomju zeme ir dzīvības, jaunības zeme.

Mēs nosusinām gadsimtu ritējumā apsnidzējušus purvus, lai to vietā priecīgi šalktu druvas un dārzī; mēs dodam ūdeni tukšiem, kur gadu tukstiem vāji putināja sausas smiltis; sausuma piemeklētājs stēpēs negatīvi saupstījis ceļā mēs liekam nostāties zaļām mežu joslām; mēs savaldām upes un izmainām to tecējumu. Mūsu zeme — tā ir visas cilvēces nākotne, un vēlāk izdēdējais indietis, kuram bada nāvē apmirsis visa ģimene, ieraudzījis padomju tvaikoni «Tirmirževs», kas atveda Indijai brīnīgus kviēšus, paklanīties līdz zemei, klusi nočukstēja:

— Lai svētīts ir cilvēks no Maskavas, kas nes dzīvi...

1952. gads leies tautu vēsturē kā Padomju Savienības Komunistiskās partijas vēsturiskā XIX kongresa gads, kā gads, kad nosprausta komunisma tālākās celtniecības programma.

Kongresa laikā Kremli, skatot lielo Staļinu, — stāsta inženiere, Staļina premijas laureate Erna Daugaviete, — es domāju par mūsu laimi, par laimi, kas lemta tiem, kuri dzīvo komunisma celtniecības lielajā laikmetā.

Lai me visur iet līdz padomju cilvēkam, tāpēc ka viņa darbs ir brīvs un priekā pilns. Tā ir īsta, dziļa laime — piepildīt tautas sensenu sapni.

Pēc piedalīšanās partijas XIX kongresa darbā Ernai Daugavietei bija izdevība vēlelreiz apciemot Maskavu. Viņa runāja latviešu tautas vārdā Vis-savienības miera piekritēju IV konfe-rencē. Stāvēdama konferencēs tribīnē, Erna Daugaviete darīja zināmu Padomju Latvijas darbaļaužu apņēmību cīnīties par mieru un nosargāt to.

Rīgas mašīnbūves rūpnīcas atslēdz-nieks Jānis Rozenbergs konferencē nepiedalījās, taču var droši teikt, ka viņa balss bija dzirdama tur un ka arī par viņu runāja konferences dele-gāti, kad stāstīja par vienkāršo pa-domju cilvēku darbu.

— 1952. gadā man piešķīra repub-likas labākā atslēdznieka goda nosau-kumu, — stāsta Jānis Rozenbergs, — 1952. gadā kopā ar biedriem iz-gatavojām peldošos tvērceltņus ko-munisma dīzelcēlnēm — Volgas-Donas kanālam, Kuibiševas spēkstacijas cēlā-jiem, Galvenajam Turkmenijas kana-lam.

Lūk, tāds ir vienkāršā Latvijas strādnieka ieguldījums komunisma celtniecībā. No savas darba vietas Dau-

gavas krastā Jānis Rozenbergs redz Volgas-Donas kanāla slūžu skaistos vārtus, viņš redz Pļeļvolgas stepi, kur ceļ vislielāko hidroelektrostaciju pasaule, viņš redz, kā padomju cilvēka tēraudcietā griba liek atkāpties Kara-kuma smiltīm. Un šajā lielajā vēstu-riskajā darbā kā maza daļiņa iepūst arī viņa veikums.

— Kas vēl nozīmīgs ir bijis jūsu dzīvē 1952. gadā? — jautājam Jānim Rozenbergam.

Viņš kādu brīdi klusi, it kā atmiņā pārcilādams aizējošā gada dienas, pēc tam pasmaida un atbild:

— Sogad es sevišķi priecājos par rūpnīcas jaunatnes izaugsmi.

Vēlāk pieredzes bagātais atslēdz-nieks, kam daudz načies pārdzīvot un pārciest buržuāziskajā Latvijā, priecā-jas kā tēvs par to jauniešu panāku-miem darbā, kuri nule tikai atnākuši no arodskolām un FRA skolām. Viņš stāsta par izcilo darba uzvaru, ko iz-cinījis virpotājs Viktors Kapusto, kas atradis un veiksmīgi licis lietā jaunu metodi uzgrīžu izgatavošanā. Šī me-tode dod iespēju ražot piecreiz ātrāk šo detaļu un ietaupīt 30 procentu metāla.

— Puišis kļuvis slavens visā rūpnī-cā, pamācīja mūs, vecos, kā vajag strādāt, — smejas Rozenbergs, kaut gan viņam līdz vecumam vēl ir tālu.

Atslēdznieka stāstījumā par jaunā krievu puīša Viktora Kapusto panāku-miem izskan ne vien pieredzes bagātā strādnieka sajūsmas par jaunieša meis-tarību. Tajā vispirms uzsverts, ka viņi ir vienas vienotas saimes locekļi. Mū-su daudznāciju zemē biedra panākumi ir visa kolektīva panākumi.

— Viktoram Kapusto par paraugu ir Staļina premijas laureats atslēdz-nieks Harijs Greidiņš, — turpina J. Rozenbergs. Tā izcila stachanovieša varoņveikums darbā kļūst par ledves-mas avotu visiem pārējiem strādnie-kiem.

— Ar ko jums palicis atmiņā 1952. gads? — apvaicājamies Daugav-pilis lokomotīvu depo inženierēi eko-nomistei Klaudivai Baranovskai.

— Oktobrī, kad noritēja partijas XIX kongresa darbs, man, braucot uz dienvidiem, bija izdevība nokļūt Mas-kavā. Redzēju mūsu galvaspilsētu ne-aizmirstamajās vēsturiskajās dienās, kad mums visiem atklājās tālākais ceļš uz komunismu.

Baranovska runā par to, ka kongre-sa lēmumi viņai un tās vīram — lo-komotīves vadītājam Staņislavam Ba-ranovskim norāda jaunus ceļus darba ražīguma celšanai. Klaudiva Baranov-ska ir novatore dzelzceļa transportā.

— Man ir sevišķs prieks par to, ka plānošanas metodi, ko izstrādājam Daugavpilī, 1952. gadā sāka plaši pie-lietot dzelzceļnieki daudzās padomju zemes malās, — stāsta Baranovska.

1952. gadā Daugavpilī ieradās eko-nomisti un grāmatveži, depo priekš-nieki, lokomotīvu vadītāji un zināt-nieki, lai praksē iepazītu un izpētītu jauno plānošanas metodi, kuras autore ir Klaudiva Baranovska.

— Kādi ir jūsu plāni 1953. ga-dā? — jautājam viņai.

— Turpināšu strādāt depo un mā-cišos, daudz mācišos, — vienkārši un dabiski, bez jebkādas pzešanas, bez ārisķīgiem efektiem atbild izcila nova-tore, kuras vārds labi pazīstams dau-dziem padomju zinātniekiem — spe-cialistiem dzelzceļa transporta jautā-jumos, un par kuru pašu, kā arī par viņas darbu pastāstīts to mācības grā-matās.

Agronomes Veltas Bīķerniecas vārds nav tik plaši pazīstams kā Klaudivas Baranovskas vārds, bet arī viņas darbs ir slavens, nozīmīgs un svarīgs. Viņa strādā Staļina vārdā nosauktajā kolchozā Saulkrastu rajonā. Viņas dzīve

nav atdalāma, nav šķirama no kolcho-za dzīves, tāpēc viņa runā par kolcho-za darbiem un lietām kā par saviem. un par kolchoza plāniem kā par pa-sašas personīgajiem plāniem.

1952. gadā kolchozā uzcēla putnu fermu, zirgu stalli, piensaimniecības fermu, Novāca bagātu ražu. Plānā pa-redzēto 160 centneru vietā no katra hektāra ieguva 220 centneru kartupe-lu. Tas ir kolchoznieku nopietno agro-tehnisko mācību rezultāts. Trešo gadu agronome Velta Bīķerniece vada gru-pu, kurā māsas brigadierī un kolchoz-nieki pirmindnieki, socialistiskās zem-kopības meistari.

Aizrautīgi, ar lielu dedzību kolcho-za agronome stāsta, kā Latvijas kol-choznieki apgūst Mičurina-Lisenko pro-gresīvo bioloģijas mācību. Nāc prātā Socialistiskā Darba Varones Mildas Lazdiņas-Judinas vārdi:

— Mums jāapgūst pieredze, ko sa-snieguši krievi, ukraiņu kolchoznieki un citi ražu meistari mūsu zemē.

To pašu domu, tikai citiem vārdiem un citā sakarībā izteica Rīgas Vagonu rūpnīcas virpotājs V. Vikaitis, kuram nesen piešķirts goda pilnais nosau-kums «Latvijas PSR labākais virpo-tājs».

— So goda nosaukumu izpelnījies tāpēc, ka mācījies no Maskavas un Lēņingradas labāko virpotāju piered-zes. Viņu darbs bija un ir man pa-raugs. Uzmanīgi izlasīju brošūras par viņu darba metodēm un nolēmu izmē-gināt arī savus spēkus. 1952. gadā sasniezu augstu darba ražīgumu, bet 1953. gadā jāstrādā vēl labāk.

Sajās dienās imperialisti, kara kurinā-tāji arī rezumē aizritējušā gada rezulta-tus. Viņi var padziļoties ar iznīcinātām pilsētām, ar negēlīgi noslepkavotām sie-vietēm, bērniem un sirmgalviem, ar apšautiem karagūstekļiem Kočēdo un Ponganas salās. Viņi runā par to bra-mānīgi, kā runāja kādreiz hitlerieši. Viņi aizmirsuši un negrib atcerēties, kādu galu piedzīvoja Hitleris un viņa līdzinātāji, sadīsti un zvēri, kuriem cilvēce nav piedevusi un nekad nepie-dos Maidanekā, Osvencimā, Buchen-vāldē un daudzās citās nāves noņemēs pastrādātos briesmu darbus.

Sodien amerikāņu mājās un dzīvok-ļos deg ziemsvētku eglīšu sveces, bet Korejā deg un liesmo pilsētas un ciemi, slimnīcas, skolas un zemīcas, deg un liesmo no amerikāņu bumbām, napalma un šāvieniem. Protams, dau-dzās mājas, daudzos dzīvokļos godīgie amerikāņi ar šausmām un bailēm dō-mā par to, kādu naidu pret Ameriku modina visā pasaulē masu slepkavības, ko izdara amerikāņu armijas formā tērpušies gangsteri un banditi daudz-cietušajā Korejā. Godīgie amerikāņi, kuras ledvesmo tādi drosmīgi, vīrišķī-gi cīnītāji par mieru, progresu un demokrātiju kā Pols Robsons un Ho-vards Fasts, liek aizvien skaļāk atska-nēt protesta balsi pret Volstrita plē-sonu un viņu algotņu zvērībām.

Jau trešo zienu pavada frontē iera-kumos Korejas Tautas Demokrātiskās Republikas Tautas armijas karavīri. Viņi stāv nelokāmi un vīrišķīgi sardzē par savu dzimteni. Pret viņiem vērsās ienaidnieka — 20. gadsimta civilizēto mežonu artilērijas viesuļguns, uz vi-ņiem noiet bumbas amerikāņu gaisā pirati, viņus mēģina iznīcināt, laižot darbā bakterioloģiskos ieročus, taču viņi iztur visu, cīnās un uzvarēs. Sajā grūtajā, bet cildenajā cīņā par tautas brīvību, par savas zemes neatkarību viņi smeļas jaunus spēkus domās par zemi, kas izturēja visus bargos pār-baudījumus un uzvarēja — par Pa-domju Savienību, domās par cilvēku, kas ledvesmo visus cīņai par mieru, pret kara kurinātājiem un norāda uz-varas ceļu, — par diženo Staļinu.

Staļins dzīvo ikviena darba cilvēka sirdī visās zemeslodes malās. Ar do-mām par Staļinu tas sāk jauno gadu, drošā palāvībā raudzīdamies nākotnē.

KOMUNISMA VĀRTOS

Mēs stāvam uz jaunā gada sliekšņa. Vecos laikos laudis tādās reizēs leja laimes, zīlēdami nākotni, sak, ko gan nesis rītdiena — vai prieku un gaišus brīžus, vai arī gaušas asarās. Kas bija tāda laimes liešana? Mācītības izpausme, cits nekā.

Mums, padomju laudim, laimes liešana nav vajadzīga. Mēs laimi nevis lejam, bet kaļam. Ne velti sakām — mēs pašī esam savas laimes kalēji.

Daudzām mūsu darba uzvarām ba-gāts ir aizvadītais gads. Lielākā no šīm uzvarām — pirmā komunisma celtnes, Vladimira Iljiča Lēņina vārdā nosauktā Volgas-Donas kugniecības ka-nāla, būvdarbu pabeigšana. Piepildījušies cilvēku gadsimtu sapņi — save-notas divas lielas Krievzemes upes: māmuļa Volga ar kluso Donu. Vienā kugniecības sistēmā ir savienotas pie-cas jūras: Melnā, Baltā, Baltijas, Azo-vas un Kaspijas. Mūsu Dzimtenes gal-vaspilsēta Maskava tagad ir šo piecu jūru osta.

Staļine laikmeta pirmā grandiozā komunisma dižceltne stājusies darba ierindā — tas ir pasaulvēsturisks pa-domju tautas laimes kalums.

Stāvēt uz jaunā gada sliekšņa, tānī pašā laikā mēs stāvam savas gaišās rītdienas — komunisma vārtos. Ar-vien vairāk padomju cilvēkos sāk le-zīmēties jaunās komuniskās rakstura īpašības: augsts apzinīgums, savienots ar dziļu dzimtenes mīlestību, savienots ar bezgalīgu uzticību Lēņina-Staļina partijai un visdārgākajam, vismīļāka-jam cilvēkam pasaulē — biedram Staļinam.

Tāpēc, ka Staļins ir ar mums un mēs esam ar viņu — tāpēc mūsu padomju tauta ir stipra un varena, spējīga

veikt tādas varonības darbus, ko nespēj veikt un nekad nav spējuši veikt ne-viena cita tauta pasaulē. Mūsu Staļina laikmeta grandiozās celtnes ir nesalī-dzināmi pārkāpas par senās Eģiptes pi-ramidām un par šodienas Amerikas debesskrāpjiem. Bet vēl grandiozākas būs tās mūsu celtnes, kas top šodien un kas taps rīt.

Dārgs, bezgala dārgs mums ir katrs biedra Staļina teiktais vārds. Aizvadi-tajā gadā biedrs Staļins mūs padarīja bagātākus ar savu ģenialo darbu «Socialisma ekonomiskās problēmas PSR Savienībā», ar savu runu Pa-domju Savienības Komunistiskās par-tijas XIX kongresā. Tagad mēs ar lielu savijojumu lasām biedra Staļina atbildes uz «New-York Times» kores-pondenta jautājumiem. Šīs atbildes ir liels ieguldījums starptautiskā stāvok-lja uzlabošanā un miera nosargāšanā.

Nesen Viņē notikušais tautu Miera aizstāvēšanas kongress liecināja, ka biedra Staļina vadītā vispasaules mie-ra piekritēju kustība gūst vienmēr jaunus panākumus. Cīņā par mieru iestēdās arvien jauni un jauni ļaužu miljoni. Plašumā vērsās miera piekri-tēju kustība Indijā un Latīņamerikas valstīs, plašumā tā vērsās visā pasaule. Droši varam sacīt, ka, par spīti kara kurinātājiem un cilem reakcijas kalpiem, jaunajā gadā miera lieta gūs vēl lielākus panākumus.

Droši mēs raugāties rītdienā. Paši mēs esam savas laimes kalēji. Mēs ticam un zinām, ka jaunajā gadā daudz darīsīm savas rītdienas laimes vārdā. Jaunajā gadā spersim jaunu soli, vēl dziļāk ietēdami gaišās rīta saules apmirdzētajos komunisma vār-tos.

Pēteris Sils

Padomju Latvijas uzplaukums

Turpinājums no 1. lapas pusē

Sakarā ar 1946. gadā noorganizēto Latvijas PSR Zinātņu akadēmiju. Pa-domju Latvijā radīti sevišķi labvēlīgi apstākļi zinātnes attīstībai.

Lēņinski-staļinskā nacionālā poli-tika nodrošinājusi nacionālas formā un socialistiskās saturā kultūras strauju uzplaukumu. Padomju Latvijā pilnīgi realizēta vispārējā septīngadīgā izglī-tība. Salīdzinot ar 1940. gadu, vidus-skolu skaits palielinājies divas reizes. Dažādās mācību iestādēs un kursos so-gad mācās apmēram 400 tūkstoš cil-vēku. Latvijas augstākās un vidējās specialās mācību iestādes pēckara lai-kā sagatavojušas apmēram 24 tūksto-šus jauno specialistu.

Lielākais sasniegums ir tas, ka Lat-vijas darbaļaudis dzimtajā valodā var studēt Marksa, Engelsa, Lēņina, Staļina ģenialos darbus. Latviešu va-lodā tulkoti krievu un pasaules litera-tūras klasiku darbi, visi brālīgo republiku padomju rakstnieku galvenie dar-bi. Grāmatas, laikraksti, žurnāli atīngri iegājuši latviešu tautas dzīvē.

Padomju Latvijas literatūras un mākslas darbinieki auglīgi strādā, lai mākslas tēlos iemiesotu mūsu laika biedrus — komunisma celtniekus. Lat-viešu rakstnieku un mākslinieku laba-kos darbus pazīst un iemīlojuši ne ti-kai mūsu republikas darbaļaudis, tie pazīstami arī tālu aiz republikas robe-žām.

Padomju Savienības Komunistiskās partijas XIX kongresa direktīvas no-tels vēl varenāku Padomju Latvijas ekonomikas un kultūras attīstību.

Jaunais piecgadā plāns atspoguļo visu Padomju Savienības tautu kopējo tiekšanos uz skaisto nākotni — uz komuniskās sabiedrības uzcēlšanu,

uz vispusīgu mūsu lielās Dzimtenes ekonomikas nostiprināšanu un kultu-ras attīstību.

Mūsu Dzimtenes darbaļaužu stāvok-lis nekādi nevar līdzināties darbaļaužu stāvoklim jebkurā kapitalistiskā valstī, kur viss pakļauts bruņošanās drudzim, maksimālas kapitalistiskās peļņas iegū-šanai ledzīvotāju vairākuma ekspluata-cijas, izputināšanas un pauperizācijas ceļā. Tā Savienotajās Valstīs šogad 74 procenti budžeta līdzekļu piešķirti militāriem izdevumiem un viens pro-cents — tautas izglītībai. Sajā valstī, kas dižojas ar savu «civilizāciju», ne-mācās apmēram trešā daļa skolas ve-cuma bērnu un skaitās vairāk nekā 10 miljonu analfabetu.

Tāpat kā visi padomju cilvēki, Pa-domju Latvijas darbaļaudis, partijas XIX kongresa vēsturisko lēmumu ie-dvesmoti, ir apņēmības pilni godam izpildīt viņiem nospraustos uzdevumus kā savu sirdslietu.

Padomju tauta lepojas ar to, ka viņas diženās uzvaras sajūsmīna vien-kāršos cilvēkus visā pasaulē. Daudz-nāciju Padomju valsts celtniecības un nostiprināšanas bagātīgā pieredze pa-līdz tautas demokrātijas valstu darba-laudim. Ķīnas tautai sekmīgi celt jau-nu dzīvi.

Partijas XIX kongresa lēmumu pie-pildīšana dzīvē. Staļina piektā piecga-du plāna realizēšana padarīs mūsu Dzimteni par vēl varenāku lielvalsti, tas būs jauns ieguldījums miera, de-mokrātijas un socialisma noņemnes no-stiprināšanā, cīņā par mieru visā pa-saulē, pret kara kurinātājiem.

Komunistiskās partijas, lielā vadoņa un skolotāja biedra Staļina vadība padomju tautā pārliecināti iet uz priekšu, uz komunismu.

(Izvēstija)

Jaunajā gadā — uz jauniem sasniegumiem

Jauno gadu mākslas darbinieki ko-pā ar visu padomju tautu sagaida ap-ņēmības pilni virzīties uz jauniem sa-sniegumiem komunisma celtniecībā. Ļoti plaši apvārsni pavērti mākslas darbinieki dalīradel, bet reizē auguši arī mākslas darbinieku uzdevumi un viņiem izvirzītās prasības. Padomju Savienības Komunistiskās partijas XIX kongresā biedrs G. Maļenkovs norādīja, «ka padomju cilvēka idejs-kais un kultūras līmenis ievērojami cēlies, ka ar labāko literatūras un mākslas darbu palīdzību partija attīsta padomju cilvēka gaumi. Padomju cil-vēki necieš pelēcību, bezidejiskumu, neistumu un izvirza augstas prasības mūsu rakstnieku un mākslinieku dai-līradei».

Mums jārada mākslas darbi, kuros formas pilnība un izpildījuma meis-tarība būtu apvienota ar dziļi idejisku saturu, ar partiskumu mākslā. Mums, tēlotājiem māksliniekiem, savi labākie darbi jāvēlta padomju cilvēka radošā darba varonībai.

Padomju Latvijas mākslas darbinie-kiem jāgatavojas lielai darba skatei — latviešu literatūras un mākslas deka-dei Maskavā. Šis uzdevums jāatrisina ar vislielāko nopietnību un atbildības sajūtu.

Mans lielākais darbs 1953. gadā būs kopā ar gleznotāju A. Egli jau agrāk iesāktā glezna «PSRS Augstā-kās Padomes VII sesijas». Es ceru, ka ar Latvijas Padomju mākslinieku

savienības un LPSR Mākslas akade-mijas vadības atbalstu būs iespējams tā iekārtot laiku, lai gleznu pabeigtu paredzētajā termiņā un vajadzīgajā li-menī. Bez tam, savos radošajos nodo-mos esmu paredzējis lielāku gleznu, kurā būtu attēlota mūsu Jūras Kara Flotes varonība. Gribu parādīt sarkan-karogoto Baltijas floti visā tās skaist-tumā un diženumā mūsu Dzimtenes robežu sardzē.

Jaunajā gadā — uz jauniem sa-sniegumiem. Radīsim Staļina laikmeta cienīgus mākslas darbus!

Ed. Kalniņš,
Latvijas PSR Nopelniem
bagātais mākslas darbinieks

Starptautiskās Staļina miera premijas laureāti

POLS ROBSONS

Kopā ar citiem izcilēm starptautiskās miera kustības darbiniekiem ar Starptautisko Staļina miera premiju šogad apbalvots pazīstamais dziedonis, miera un demokrātijas cīnītājs Pols Robsons.

Publicējam noslēguma nodaļu «Uz priekšu un augstāk» no Viktora Gorochova grāmatas «Robsons», ko nesen laidusi klajā Maskavas izdevniecība «Sovetskij Pisateļ».

Lepnā baltā virsotnes smalle, kas vaipago milzīgo akmens masu, traucas augšup — uz debesīm, uz sauli.

Gadsimtiem ilgi bez vārda, bez nosaukuma pacēlās šī Kirgīzijas Alatau kalnu grēdas vīrsotne ceļinieku acu priekšā, ejot no Cu ielejas pa Alarčinas kalnu pāreju. Tagad bezvārda smallei ir nosaukums, ir goda pilns vārds gadsimtiem — Pols Robsons.

Augšup uz debesīm, uz sauli traucas Robsona smalle. Tādā nepārtrauktā kustībā uz brīvību un gaismu atrodas arī tā cilvēka dzīve, kura vārds tā nosaukta.

Lai arī kur viņš spēra savu kāju, dolara Amerika it visur nežēlīgiem siroiem centās notriekt viņu zemē, lika viņam atgriezties verdziskā pakļautībā, tiecās nospiegt uz ceļiem. Iela pīrdzīgi saukāja viņu par «nigeru», koledža pazemoja ar «solu krāsainajiem», tenisa laukumā un sporta baseinā, juridiskie kantori un profesionālie teātri, restorāni un viesnīcas aizcirta viņa priekšā durvis.

Jaunības draugi salīdzināja jauno Robsonu ar lokanu, staltu koku. No liec tādu koku līdz zemei — tas tomēr atlieksies taisns. Tā arī Robsons. Lai cik daudz triecienu vērsa liktenis pret viņu, viņš tomēr nesaliecās dolaru priekšā. Viņš izturēja, kļuva par dziedoni.

Viņš veltīja sevi sērijām nēģeru dziesmām, un tās saglabāja to vērmeļu rūgtumu, ar kādu bija saindējusi viņa jaunību kapitalistiskā Amerika. Šajās dziesmās sakrājās, šajā vērmeļu rūgtumā kļuva aizvien spēcīgākas viņa lielas, taisnīgās un bargās dusmas.

Cildenās dusmas neļāva Robsonam apmierināties ar personīgās karjeras šauru faciņu, piespieda viņu meklēt to plato ceļu, pa kuru varētu pacēlties līdz laimīgai dzīvei visa pazemotā un nonīcinātā nēģeru tauta.

Meklējot šo ceļu, Robsons gāja tautsūdāties, pa tumsu, klupa, celās augšā un atkal gāja. Tā, ko viņš meklēja, viņam izdevās atrast Padoņju zemē, tautu draudzības, radošā darba un pilnasinīgas mākslas zemē.

Bija dienas, kad Robsons domāja palikt uz visiem laikiem Padoņju zemē. Robsons zinātnieks sapņoja, ka viņš te studēs folkloru un senātnes pieminekļus. Robsons dziedonis sapņoja, ka savāks jaunās pasaules dziesmas.

Bet viņš nepalika Padoņju Sociālistisko Republiku Savienībā, neizbrauca uz Vidusāziju, nepalceja Kirgīziju, nepastaigāja pa Alarčinas kalnu pāreju garām bezvārda smallei. Viņš atkal devās atpakaļ uz Ameriku cīnīties par to, lai arī viņa dzimtajā zemē aizlietu pagātnes teiku pasaulē nēģeru vergu nebrīves dziesma, lai tā atdotu savu vietu uzvaras un likmes dziesmām. Un tieši tolaik, īstas cīņas gados, veltījis tai visas savas daudzpusīgās spējas, Robsons izslēdās visā savā mīļā augumā.

Skatiens slīd pāri kalnu nogāzēm. Domas pārstaigā tā cilvēka dzīves takas, kura vārds dots smallei.

Ar katru metru stāvākas kļūst nogāzes. Ar katru gadu straujāk traucas augšup Robsons cīnītājs, ar katru gadu aizvien augstāk paceļ savu dziedoni, kas cīņu gados sācis dziedāt pilnā balsī.

Dziedonis un dziesma kļuvi bīstami ledzīvošanās brūnīnīkiem. «Triumfojošās demokrātijas» zemē jau sen vajā kā dziedoni, tā dziesmu.

Robsona dziesmu reakcionāri dēvē par «graužošu». Un tā patiešām grauj morganu, rokfeļu, diponu, karnedžu — visas dolara klišē varenības pamatus.

Robsona dziesmu reakcionāri dēvē par «sarkanu». Un tā patiešām ir sarkana. Tā kļuvi sarkana no Vilija Makgija asinīm, no tūkstošiem nolinčoto viņa brāļu nēģeru asinīm.

Robsona dziesmu reakcionāri dēvē par «antipatriotisku». Un tā patiešām ir naidīga tiem «patriotiem», kas sevi dēvē par «simtprocentīgiem amerikāņiem», — tā ir naidīga kara kurinātājiem un rasistiem. Bet Robsona dziesma ir pati amerikāniskākā dziesma tāpēc, ka tā cīnās par Isto Ameriku, par darba cilvēku Ameriku.

Netālu no Robsona smalles, tajā pašā Kirgīzijas Alatau kalnu grēdā, ir

rakstnieka Fučika — nemirstīgās grāmatas «Reportaža ar cilpu kaklā» autora — vārdā nosauktā smalle.

Robsonu un Fučiku vieno ne tikai kalnu grēdā, bet arī kopīga cīņa par cilvēces laimi. Ieslēgts Amerikas četrās robežās, izrēķināšanās apdraudēts, Robsons dzied «ar cilpu kaklā».

Bet lai arī kā nopūlas Robsona ienaidnieki apkļusināt viņa dziesmu, «dziesmu ar cilpu kaklā», pilnkanīgāka nekā jebkad, tā pāršalc visu Ameriku, pāršalc visu pasauli.

Padoņju cilvēkam, tautas demokrātijas zemju darbaļaudīm Robsona dziesma ir himna viņu darbam. Koloniļu ledzīvotājiem, visiem nēģeriem tā ir tuvās atbrīvošanās simfonija. Visas pasaules strādniekiem tā ir nākotnes brīvības cildēnā vēstītāja.

Visai mieru mīlošajai cilvēcei Robsona dziesma ir miera maršs.

Visu zemju un visu nokrāsū kara kurinātājiem, politikas, rūpniecības, armijas biznesmeņiem tā ir bērū dziesma viņu bankām, viņu kartelēm, viņu sindikātiem, viņu trestiem, bērū dziesma viņu dividendēm. Robsona dziesma ir apbedīšanas dziesma karam.

Lūk, kāpēc miera nometne cildina un aizstāv dziesmu — savu draugu. Lūk, kāpēc ienaidnieki tik histēriski apvaino, tik metodiski pūlas nomākt, apkļusināt lenisto dziesmu.

Robsons dzīvo un dzied, cīnās un uzvar. Varšava tautu sūtītie pārstāvji savu tautu uzdevumā, tautu vārdā ne tikvien piešķīra Robsonam Vispasaules miera premijas laureata nosaukumu, bet arī ievēlēja viņu kongresa nodibinātajā Vispasaules Miera Padoņē.

Smalles trauksmainās līnijas atgādina Robsona trauksmaino mūžu. Taču salīdzinājumam ir savas robežas. Kalna masivs ir sastindzis, bet Robsons mūžam atrodas kustībā. Kalns ir vecs, bet Robsons — jauns.

Robsons ir jauns, kaut gan viņš divus gadus vecāks par divdesmitā gadsimta aizritejušo daļu.

Robsons ir jauns, kaut gan 1951. gadā viņš kļuvis par vecdētiņu.

Robsons ir jauns. Viņš dzīvo cīņas trauksmē. Plāts ir viņa solis, un grāmata nespēj tikt līdz cīnītājam viņa gaitās. Laikraksts pēc laikraksta atnes vēstis par viņa slavas pilnajiem darbiem miera un brīvības vārdā.

Robsons kopā ar draugiem nodibina nēģeru laikrakstu «Freedom» («Brīvība») un ir viens no tā redaktoriem.

Robsons paslīdz miera aizstāvja zelta medaļu amerikānim, kas savācis visvairāk parakstu Stokholmas Uzsaukumam.

Robsons iet «Amerikas miera cīnītāju» gājiena pirmajās rindās Vašingtonā.

Robsons ir viens no galvenajiem Amerikas Miera aizstāvēšanas kongresa organizētājiem Čikagā.

Robsons dzied «Baladi par amerikāņiem», tā protestējot pret komunistiskās partijas lideru ieslodzīšanu cietumā.

Robsons protestē pret ASV valsts departamenta lēmumu neieļaut «brīvā» Amerikā Vispasaules Miera Padoņes pārstāvjus.

Robsons — progresīvās cilvēces pilnvarotais pārstāvis — nodod Drošības Padoņes priekšsēdētājam Maļikam Varšavas kongresa delegātu novēlējumu.

Robsons ar runu un dziesmu, kas pierakstītas magnetofona lentē, apsevē Berlīnes festivālā visas pasaules jaunatni...

Robsons un viņa draugi piespieda Filadelfijas varas iestādes atvērt pilsētas koncertzāles miera dziesmām.

Robsons 1951. gada novembrī, runājot ASV un PSRS diplomātisko attiecību nodibināšanas gadadienai veltītajā mītiņā Ņujorkā, vēlreiz paziņoja:

— Es biju, esmu un vienmēr būšu Padoņju Savienības draugs.

Robsons atbalstīja Zolito-Kiri aicinājumu un savā vēstulē Vispasaules Miera Padoņei prasīja izbeigt bakterioloģisko karu, ko amerikāņu agresori ved pret Koreju un Ķīnu, un aizliegt bakterioloģiskos ieročus.

Robsons no Amerikas Savienoto Valstu zemes pēdējā metra dzied un saka runu Kanadas tēraudkaustājiem, kas sapulcējušies viņpus robežas. Valsts departaments noliedza Robsonam braukt pie progresīvajiem kanādiešiem. 1952. gada 18. maijā 4500 progresīvo kanādiešu ieradās pie Robsona.

Visi labas gribas cilvēki visā pasaulē zina, kas vada miera armiju. Visi labas gribas cilvēki ir dziļi pateicīgi tās priekšpulkam — Padoņju Savienībai.

Ikvienš godīgs cilvēks, ikviens uzticama savas tautas dēls zina mieru mīlošo tautu vadona biedra Staļina vēsturiskos vārdus, kas ierakstīti miera cīņas karogos:

«Miers tiks saglabāts un nostiprināts, ja miera saglabāšanu tautas pārņems savās rokās un aizstāvēs to līdz galam. Karš var kļūt nenovēršams, ja kara kurinātājiem izdosies ievēlēt tautu masas melu tīklā, piekārt tās un ieraut tās jaunā pasaules karā».

Robsons cīnās priekšējās pozīcijās. Viņš nenogurstoši sarauj melu un krāpšanas valgu, dusmu pilniem vārdiem šausa jauna kara kurinātāju provokācijas. Viņš atceras, viņš vienmēr patur prātā biedra Staļina vārdus:

«Tāpēc plašai miera saglabāšanas kampaņai kā kara kurinātāju noziedzīgo machināciju atmakošanas līdzeklim pašlaik ir pirmšķirīga nozīme».

Pola Robsona — vīrišķīgā miera cīnītāja vārdā nosauktā sniegtam klātā smalle Kirgīzijas Alatau kalnu grēdā. Bet pats dziedonis karavīrs vēl ir tālu no savas dzīves kailgala. Tāpat kā miera armija, kuras pirmajās rindās viņš cīnās, Robsons vēl iet augšup.

Staļina miera premijas laureata Pola Robsona paziņojums

Ņujorka, 24. decembrī (TASS). Preses konferencē Pols Robsons paziņoja, ka viņš ar pateicību pieņem Starptautisko Staļina premiju «Par miera stiprināšanu starp tautām» un visiem spēkiem centīsies iegūt «lauju» braukt uz Padoņju Savienību, lai saņemtu šo premiju. Līdz šim valsts departaments liedza Polam Robsonam

un daudziem citiem amerikāņu miera cīnītājiem ārzemju pases.

Norādīdams, ka miera kustība vēl vairāk jāstiprina, Pols Robsons sacīja: «Miera kustība apņēmusi desmitiem tūkstošu un pat miljoniem visu sociālo grupu un dažādu uzskatu pārstāvju. Tās vērienam un ietekmei jāpieaug, lai mēs varētu pasargāt mūsu zemi un

visu pasauli no vislielākās katastrofas — trešās pasaules kara».

Robsons uzsvēra, ka nēģeriem jāpiedalās cīņā par mieru, un teica: «Ja mēs, nēģeri, necinisīsimies par mieru, mūs un mūsu dēlus ieraus cīņā pret Afrikas un citām tautām, kas, tāpat kā mēs, cīnās par brīvību. Ja mēs patiešām gribam iegūt brīvību, mums jāpiedalās cīņā par mieru».

GRĀMATU APSKATS

Grāmata par komunisma pirmdzimto

Sodien pagājuši divi gadi, kopā publicēts PSRS Ministru Padomes lēmums par Volgas-Donas kuģniecības kanāla būvi, un pieci mēneši, kopš šī mūsu laikmeta lieliskā dižcietne svinīgi nodota ekspluatācijā. Padoņju cilvēkiem bija nepieciešams tikai viens gads un septiņi mēneši, lai realizētu grandiozo plānu, padarot par īstenību sensenu sapni. Par staļinisko dižcietņu pirmdzimto jau uzrakstīts ne mazums grāmatu. Pagaidām tā lielāko tiesu ir faktu literatūra: tēlojumi, raksti. Taču arī šie sacerējumi, kuros īsi un precīzi izklāstīti fakti un sniegti vispārīnāji mi par dzīvi un darbu celtniecībā, lasāmi ar dziļu interesi.

Rostovas apgabala izdevniecība laidusi klajā apmēru ziņā paprāvu, telcām izdotu krājumu «Komunisma dižcietņu pirmdzimtais». Šajā bagātīgi ilustrētajā grāmatā ar vairāk nekā 350 liela formata lappusēm savākti vienkopus materiāli, kas spēj modināt nopietnu interesi ne tikai kā dzīvs literārs materiāls nākotnes hronistiem, prozaikiem, dzejniekiem un dramaturgiem, bet saista arī ikvienu padoņju lasītāju, kas interesējas par komunisma dižcietņu vēsturi.

Ar sevišķu uzmanību var izlasīt lappuses, ko uzrakstījuši celtniecības darbu tiešie dalībnieki — Cimļanskas hidromezgla celtniecības priekšnieks Barabanovs, «Gidroprojekts» arhitektūras nodaļas vadītājs Jakubovs, hidromechanizācijas kantora vadītājs Seluchins, «Dontoneļstroj» priekšnieks Krajevskis, «Rostovdonvodstroj» politiskās daļas priekšnieks Belajevs un citi. Krājumā ietilpināti raksti un apraksti par jaunajām, «no jūras dibena» pārvietotajām stāpām, par apūdeņošanas sistēmu izbūvi, kas dod iespēju apgādāt ar ūdeni pirmos desmitus tūkstošus hektaru sausās stepes zemes Aizdonā.

Lai sniegtu priekšstatu par šo darbu apjomu, minēsim dažus skaitļus. Belajevs raksta: 1951. gadā vien mechanizatori — pirmā posma apūdeņošanas sistēmu būvētāji — izrakusi 10 miljonus 619 tūkstošus kubikmetru zemes — daudzumu, kas, pārsniedz visu Dņeprgresa celtniecībā veikto

zemes darbu apjomu. V. Barabanovs pastāsta, ka Cimļanskas hidromezgla celtniecībā strādājuši vairāk nekā astoņi tūkstoši pāri par četri simti nosaukumu mehānismi. Citā rakstā atzīmēts, ka visā Volgas-Donas kanāla celtniecībā bijuši nodarbināti 346 dažāda tipa ekskavatori, sākot ar tādu, kam kauss ir puskuģmetru liels un beidzot ar soļojošo gigantu, 900 skreperu, vairāk nekā 300 buldozeru, tūkstošiem smago automašīnu — no vien-tonnīgās līdz divdesmitpēc-tonnīgajai vesela zemes sūcēju flotile, septiņas lieljaudas automatizētās betona rūpnīcas utt.

Lielā daļa krājuma materiālu veltīti pašiem cilvēkiem — Volgas-Donas celājiem. Līdzās Borisa Poļevoja pazīstamajiem aprakstiem, kas stāsta par inženieri Ivanicki, ekskavatoristu Jevgeņiju Simaku, Viktoru Michailovu un viņa vadīto, tālu izdaudzinātā zemes sūcēja «306» apkalpi, mēs iepazīstamies ar tādiem celtniecības varoņiem kā inženieri Legkostņuk, bagarmeistaru Debdinu, hidrotehniķi Kukļevu un vēl daudziem citiem. Ar dažiem no viņiem sastopamies kā ar veciem paziņām, un tā vienmēr ir patīkama satikšanās, ar citiem iepazīstamies pirmo reizi un priecājamies par to, ka radušies tādi jauni un labi draugi.

Ar lielu interesi var izlasīt rakstu un tēlojumu par tuneļu izbūvi cauri ūdens šķērtni starp Donu un Salas upi, tāpat par maskaviešiem — metro būvētājiem, kas, strādājot nelēnāstos apstākļos, parādīja patiešām apbrīnojamu atjautību, apķērbu un pašizliecīgu darba varoņību. Dziļi atmiņā paliek Staļina premijas laureāta L. Mazrucho «Kinooperatora piezīmes» — par to, kā kinematografistiem nācās «dzīties» pēc objektiem, jo viņi, vārda pilnā nozīmē, nespēja tikt līdz celtniecības tempļiem; par to, kā dažu labu kadru nācās filmēt galvu reibinošos stāvokļos, piemēram, karājoties gaisā armatūru metalrēžu vidū, kad bija jāuzņem darba laikā slavenais elektrometinātājs Aleksejs Uļesovs, kas, strādādamas Cimļanskas hidromezgla būvē, sametināja kopumā 54 kilometrus metaluvgu.

Tā ir tikai maza daļa no visa interesantā materiāla, kas, sakopots šajā krājumā, ļauj

V. Grigors

Apcerējums par Andreju Upiti

Latvijas PSR Politisko zināšanu un zinātnu popularizēšanas biedrība sagatavojuši un Latvijas Valsts izdevniecība izdevusi doc. A. Grigula brošūru «Tautas rakstnieks Andrejs Upits un viņa daiļrade», kas veļuta Andreja Upiņa dzimšanas 75. gadadienai.

Nav viegla lieta sniegt īsu pārskatu par Andreja Upiņa daiļradi, par vairāk nekā pusgadsimta pavelktu darbu literatūrā, kura rezultāts — desmiti romānu, stāstu grāmatu, lugu, literatūrzinātnisku darbu. Pie tam, Andreja Upiņa darbi dziļi un pīaši atspoguļo ilgu latviešu tautas cīņu posmu.

Raksturojīs apstākļus Latvijas laukos Andreja Upiņa dzīves sākumā, A. Grigulis iepazīstina lasītāju, kāds bijis nākamā Tautas rakstnieka ceļš uz izglītību, kādi bijuši pirmie uzmodinājumi pievērsties literatūrai, kā sākušies ceļa meklējumi rakstniecībā.

1905. gada lielle notikumi ievirza Andreju Upiti ištājā darbības guļnē «Marksistisko autoru darbi palīdz Upitim gūt pareizu sabiedrības izpratni. Viņš daudz lasa Pļehanovu, vēlāk aizrautīgi studē Ļeņina darbus. Līdztekus tam notiek arī krasa literatūras atziņu pārvērtēšana un jaunu uzdevumu noskaidrošana. Jau agrāk Andreja Upiņa uzmanību saistījuši krievu klasiskā literatūra. Tagad Beļinska, Dobroļova un īpaši Maksima Gorkļa darbi kļūst par galveno pamatu jaunai atziņu izveidošanai».

Nodāļas «Revolucionārās un demokrātiskās literatūras sardze», «Kara un revolūciju vētras», «Divdesmit gadu garā naktī» A. Grigulis pastāsta par Andreja Upiņa literārās darbības posmu līdz padoņju varas nodibināšanai Latvijā. Tas aptver daudzus gadus. Visu šo laiku «Andrejs Upits arvien bijis visstraujākā dzīves mutulī, ar savu aso spalvu vienmēr dragājis visu reakcionāro un diletantisko, vienmēr cīnījies pret visādiem moķiem un melnajiem reakcijas spēkiem, pret visiem tiem, kas ķērušies vēstures attīstības riteņu spēkos, vienmēr bijis šajās cīņās uzvarētājs. Jo balstījies uz savu laika sabiedrības avangardu — revolucionāro proletariatu, izteicis tā

cīņas mērķus, tā idejas. Visu to spilgti ilustrē atsevišķu Andreja Upiņa romānu, stāstu krājumu, lugu un literatūrvēsturisku darbu īsi raksturojumi.

Pieskardamies realisma virzienam un metodes attīstībai latviešu literatūrā, A. Grigulis uzsver, ka «pareizī» izprotot šķiru cīņu kā galveno sabiedriskās attīstības virzītāju spēku, Andrejs Upits spējis tālāk attīstīt latviešu literatūrā realisma metodi un pacelt to kapitalisma apstākļos iespējami augstākā pakāpē — kritizētāja realisma pakāpē».

Andreja Upiņa daiļrade aktīvi piedalās tautas cīņā pret buržuāzisko Latviju. Kad uzvarējis Latvijas darba tauta 1940. gadā nodibina padoņju varu un kļūst par līdztiesīgu locekli padoņju tautu brālīgajā saimē, paveras jauns posms latviešu literatūras attīstībai. Iesākdamās nodaļā «Uz socialistiskā realisma ceļu», A. Grigulis atzīmē, ka 1940. gadā Andrejs Upits ir pieredzes bagātākais latviešu rakstnieks ar ievērojamiem sasniegumiem mākslinieciskajā meistariībā. Dabiski, ka viņa nopelni ilgajās tautas atbrīvošanās cīņās izvirzīja viņu par vadošo personību latviešu literatūras pērkārtošanas procesā.

«Zaļajā zemē» un Andreja Upiņa jaunākajam romānam «Plaša mākopos» A. Grigulis savā apcerējumā dēvis plašākus raksturojumus. Kā Andreja Upiņa nopelni viņš atzīmē to, ka «Zaļajā zemē» zinātniski pareizi izprasts laikmets un ietverts daudzkrāsainā tēlu sistēmā. Spilgtais vēstures periods — pagājušā gadsimta pēdējais ceturksnis, parādījis revolucionārā attīstībā, dziļi savijto lasītāju un nostiprina pārliecību, ka tikai padoņju dzīve spēja atbrīvot cilvēku no nolādētā ekspluatācijas jūga un paver tam brīvus, saulainus apvārsņus. Runājot par romānu «Plaša mākopos», pasvītrotis, ka tas sevišķi nozīmīgu latviešu literatūrā iegūst tāpēc, ka ir pirmais tik plašs un vēsturiski pareizs romāns par proletariatu un tā cīņām.

Pārlasot A. Grigula brošūru «Tautas rakstnieks Andrejs Upits un viņa daiļrade», gūstam priekšstatu par milzīgu darbu, ko tautas kultūrā ieguldījis lielais rakstnieks.

A. Liedags

ANDREJS UPITS

PĒC «JUBILEJAS»

Vārdu jubileja likt pēdīgas vedas aiz vairākiem iemesliem. Vēl pirms jau nav ne mazākas patīkams pašam jūsmot par saviem septiņdesmit pieciem gadiem. Paša nopelna pie tiem arī nav, ir tikai «likteņa lēmums», sagādīšanās, nejaušība vai kaut kas cits, tikpat ne- noteikti apzīmējams. Un tad tie var būt arī septiņdesmit pieci zīmīgi, atgādināši, bridinoši piekļauvējieni — var jau izkļūst nespārotam tos, bet nedzirdēt viņus nevar.

Tādu mēs, padomju rakstnieki, pat divdesmit piecus un piecdesmit gadus nedzīvojam tādēļ, lai skaitītu šo gadu ritumu un vēlāk nodotos melancholijai, kad tas pa slīpni sāk strauji ietiekies lejup. Skiet, ka arī pagārā mūža noslēpuma atslēga atrodama tajā faktā, ka mūsu darbs jau sen pirms padomju laika, bet tad it īpaši šajā socialistiskajā iekārtā, bez paliekām un bez izlokiem bijis ziedots darba tautai. Viņas interese par šo darbu, viņas atsaucība, viņas neaprimstošā un neizsmejamā ierosme ir tā, kas nepieļauj apgurt, ne atpakaļ slidēt, pat ne samānīt gadu nastu. Prof. Kirchneršteinš biezī min saturīgo sentenci: cilvēks ir tikai tik vecs, cik vecs viņš sajūtas. Mūsu padomju dzīvei ik gadus pieplūst jauns un atkal jauns zāķsnis briedums, no socialisma viņa patlaban pavēršas preti komunisma apvārsnim, mūsu prāts un sirds arī vērsdama preti zināmai, reālai, nepieredzēti krāšņai, ģeniālā plānā apzīmētai, pašu darināmajā rītdienai. Kam tagad laika nodarboties ar gadu skaitīšanu un melancholisku sajūtu analīzi?

Tādā jūtībā tad var jubileju rakstīt arī bez pēdīgam. Vēl vairāk, var to pieņemt kā atskatu uz nostrādātiem piecdesmit trim darba gadiem, kā no- reķinu un bilanci tam, kas pastrādāts, un kādā kārtā to uztvērusi un novērtējusi sabiedrība. Tad ar patiesu prieku jāatceras visas tās jubilejas sanāksmes, kurās esmu iespējams būt klāt, un jāraksta šīs rindas kā sirsnīga patei- cība par labiem novērtējumiem, bet it sevišķi par uz mudinošiem apliecinājumiem, cik plaši tomēr ilgais darbs atbalsojies padomju tautā un viņas dzī- ves dažādos novados.

Savienības valdības augsta atzinības zīme, Republikas valdības, partijas organizācijas, Rīgas pilsētas Komitejas siltie vārdi lai ir tiecība visiem jaunākajiem biedriem, ar kādu vērtējošu vērtību un pamudinošu atsaucību mūsu vadošās iestādes un viņu priekšgādā- stāvošie darbinieki personīgi seko mūsu literatūras dzīvei, rakstnieku darbam un tā sasatēgumiem. Šī uzmanība un atsaucība lai visspēcīgāk sti- mulē mūsu atbildības apziņu un gribu pacelt savas spējas un prasmi arvien augstāk, lai rastos sacerējumi, kas ar- vien sekmīgāk kalpo tautas un valsts interesēm.

Sajos jubilejas sarīkojumos līdzī man visa mūsu rakstnieku saime ar sajūsmu pārliecinājas, cik plaši un dziļi idejisks literāta darbs iebalsojas socialistiskajā strādniecībā, cik rūpīgi viņa to apsver, cik silti prot pateikt savu skaidro vērtējumu un tikpat skaidro novēlējumu. Arod biedrību centrālā vadība, mūsu lieliskās radio rūpnīcas ar tik skaisto sava ražojuma paraugu, mūsu grāmatu izdevēji, salicēji, iespiedēji, tekstilstrādnieces un saldumu izgatavotājas, darba rezervju vadība un arodskolu audzēkņi — tik plaša ir padomju rakstnieka auditorija, ja viņš pats ir centies ar savu spalvu būt to rindās, kas daudz profesiju radošā darbā ceļ mūsu Dzimteni ar- vien diženāku. No fabrikas strādnieku mutes atskanēja arī ne tikai man, bet visai mūsu saimei vērā liekamie vārdi:

rakstnieka lielums ir viņa tuvums tau- tai.

Dziļi tikami un cildinoši bij dzirdēt jaukos sveicienus no tām vietām, kur vistiešāk pleskāries mans daiļrades un literatūras teoretika darbs. Tautas iz- glītības augstākā vadība, skolas, Uni- versitate, Zinātņu Akadēmija un viņas instituti — tiešām, vajadzētu vairāk gadu un spēka, lai vēl palīdzētu aiz- pildīt to starpu, līdz kamēr izaug mūsu jaunā maīpa, mūsu žirgtie, dis- ciplinētie pionieri, ar kuriem katra sanāksme uzlēd kā magoņu dārzs. Kā tuvakie draugi uzgūnāja dažādu māks- las testāžu, sevišķi teatru pārstāvjū: manus literāri skicētos tēlus skatuves mākslinieki padarījuši dzīvus un val- dzinošus, spārhojuši katru rakstītu vārdu, lai tas lido tālu zemei pāri. Visaugstāko uzslavu pelna lietiskās mākslas darbinieki, kas ar tādu pras- mi un gaumi pagatavojuši adresu ap- locešus — vairākos desmitos, katra tur ir īpašs, neatkārtots mākslas darbs ar savām iespieduma, krāsu un ornamenta nianšiem. Apliecinājums tam, ka daļsmis padomju tautai nav vairs tikai svētdienas un greznuma piederums, bet kļūst par visas dzīves nepiecieša- mu un nešķiramu sastāvdaļu.

Lielās brāļu tautas un tuvāko kai- miņu republiku rakstnieku personīgie un piesūtītie skaistie novēlējumi man un visiem darba biedriem vēlējis lika apzināties un sajūst, cik kupli bagātā saimē mēs dzīvojam un strādājam. Šajā sadraudzīgajā saimē nav piemir- sto un pabēru, mūsu mātei partijai visi vienlīdz tuvi, visu lielo un mazo nāciju rakstnieki ir aicināti kopīgā darbā — mēs redzējam, ka katrs kaut cik izcils sacerējums ir pazīstams visā plašajā padomju zemē. Bet tas mums uzliek arī lielu atbildību un ierosa uz biedrisku, brālīgu sacensību, kurā visa padomju literatūra strauji augs vēl neplēredzēti kupli un krāšņi.

Esmu no sirds pateicīgs darba bied- riem par daudziem jubilejas rakstiem, it sevišķi par tiešām saturā bagātu krājumu maniem 75 gadiem. Arī tai pētniecei, kura ar stipri atturīgu aci pārlūkusi manu dzīves gājumu, lai gan viņas spriedums ne vienmēr iz- nācis trāpīgs. Piemēram, apgalvojums, ka Andrejs Upits tikai 19. gadā «pir- mo reizi gūst tiešu līdzdalību darba tautas atbrīvošanās cīņā» un ka bur- žuaziskās Latvijas laikā man bijušas tikai «simpatijas» pret Padomju Sa- vienību, nekā vairāk. Pēc cita apgal- vojuma es 19. gadā «uzņēmos jaundi- binātā Strādnieku teātra dramaturga pienākumus», kur man bij uzlikti maz- liet svarīgāki un plašāki pienākumi visas Padomju Latvijas mākslas mēro- gā. Tomēr arī šajā pašā apcerējumā ir daudz rūpīgas un sīkas izziņas sa- krāta, man pašam pievilcīga materiāla. Visi pārējie raksti kopumā analizē manu literāro darbu gandrīz visas nozarēs, pagātnes pavērsienā un tagad- nes vērtībā. Grāmata man ir tā vērti- gākā jubilejas balva. Mana mūža sa- cerējumu 20 sējumos tā uzrāda moti- vus, temas, ideoloģiskus ievirzienus, estētiskas kombinācijas, varbūt atļauts teikt — vērtības, kuras pašam ne rei- zes nebija ienākušas prātā. Ļoti daudz es no viņas esmu mantojis.

Pēc visām jubilejas svinībām tagad nāk punkts. Un kas pēc šī punkta? Protams, jauns darba cēlens — šāks kā visi iepriekšējie, varbūt pavisam īss. Tomēr ir stipra tieksme, lai katru jaunu darbu, katru lappusi tajā caur- austu tā daudzskanīgā tautas balss, kas tik skaidri tika dzirdama nupat palaistās sanāksmēs.

Latvijas Padomju rakstnieku savienībā

Bērnu un jaunatnes literatūras ko- misijas sanāksmē iztirzāja A. Talča stāstu «Vēstules no Karpovkas», ko nesen vairākos turpinājumos publicēja mēnesrakstā «Bērni».

Referents V. Kaupužs atzīmēja, ka svarīgo un aktuālo tematiku par ko- munisma dižcēltni būvi, par Lēnina vārdā nosauktā Volgas-Donas kuģnie- cības kanāla radīšanu A. Talcis risina īpatnējā vēstulju formā, kas tuva bēr- niem un jaunatnei, jo rosina viņu fan- taziiju un pašdarbības iniciatīvu. Vēs- tulju apmaiņa starp Rīgu un Karpovku, atsevišķi fakti (piemēram, par to, ka Intas tēvs tieši strādā komunisma cel- tnes, ka VEFA rūpnīca tām gatavo automātiskās telefona ierīces) visai spilgti raksturo padomju tautu lielo draudzību un savstarpējo sadarbību. Visumā stāsts lasās ar interesi, valdzī- na gan ar optimistisko notikumu attē- lojumu, gan sirsnīgo humoru.

Sagatavojot stāstu izdošanai atsevi- šķā grāmatā, A. Talcis plašāk jāparāda padomju skolas vietā un loma bērnu audzināšanā, tāpat arī pionieri organi- zacijas nozīme cīņā par skolēnu sekmēm mācībās un priekšzīmīgu disciplīnu. At- sevišķi stāsta tēli (Lenočka, vectēvs Kazimīrs) autoram jāraksturo vēl dzi- vāk, tāpat vēl sīkāk jānotēlo kanāla būves darbi modernā padomju tech- nikā un tās vadītāji — celtnieki.

Debatēs runāja E. Damburs, P. Vi- lips, K. Fimbers, M. Vanaga, V. Ber- koviča, skolotāja b. Rinkule un citi, prasot, lai autors stāstījumam dod no- teiktu sīzētisku risinājumu, bet iz- teiksmē ievēro bērnu valodas īpatnī- bas.

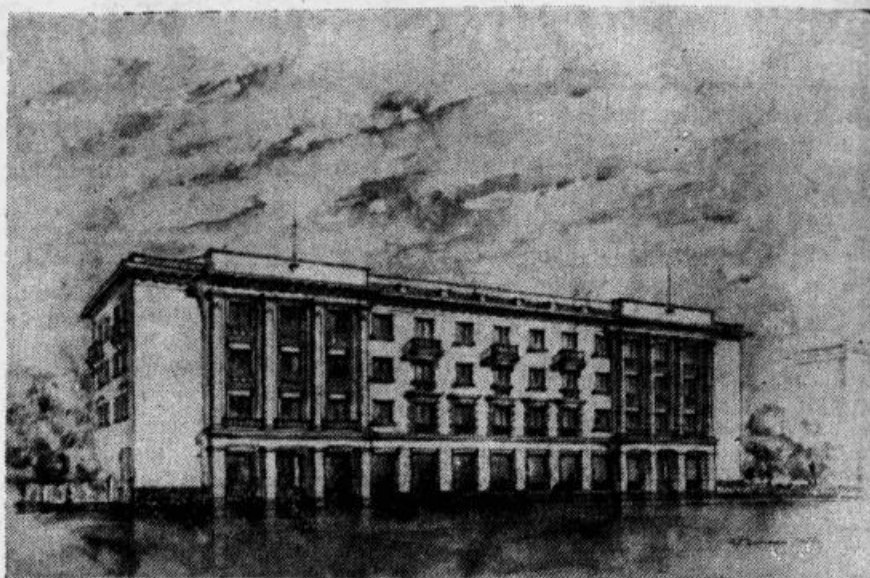
A. Talcis secināja, ka dzirdētie no- rādījumi un ierosinājumi palīdzēs vi- ņam bērnu vēstulju ciklu vēl paplaši- nāt un padziļināt.

Bērnu un jaunatnes literatūras ko- misijas 16. decembra sanāksmē plaši pārrunāja šos stāstus, kas pēdējā gadā publicēti republikas izdevumos — laik- rakstā «Pionieris» un žurnālā «Bērni- ba». Referenti A. Talcis un Z. Lubā- niete konstatēja, ka vērojama Latvijas padomju rakstnieku arvien lielāka pie- vērsšanās literatūrai, kas veļtita maza- jiem un vismazākajiem lasītājiem. Abu minēto izdevumu redakcijas pelna at- zinību arī par to, ka tās rosinājušas dzejniekus un prozaikņus nopietni stu- dēt pionieri organizācijas un skolu dzīves temas. Tādus darbus kā V. Branka pasaku «Dusmīgais āzis», Ed. Salenieka un M. Oštes pasaku «Rauši» skolas un bērnudārzos iz- manto skaidrai lasīšanai, pārveido ska- tuves kolektīvu uzvedumiem, tie kļu- vuši par vērtīgu audzināšanas līdzekli.

Pagājušā gadā periodikā parādīju- šies tuvu pie 30 oriģinālstāstu un tē- lojumu bērniem, tematiski aptve- rot diezgan plašu bērnu dzīves, mācību un darba interešu loku. Analizējot pašus labākos stāstus (A. Sakses, A. Brodeles, E. Zālites, J. Granta, I. Muļnieka, A. Jansona, V. Ošiņas, O. Ģeršanas u. c. darbus), referenti, salīdzinot tos ar izcilākajiem krievu klasiku un padomju autoru bērnu stāstiem, norādīja, ka daudziem republikas prozaikiem trūkst plašāka vērtēna izdomā un vispārīgājumus, lai citādi interesanto materiālu izveidotu saistošā, mākslinieciski spilgtā, izteik- smes ziņā pilnskanīgā vēstījumā. Viņu darbos lasītāji vēl neatrod tik sulīgus, dzīves īstenībai atbilstošus pionieri un komjauniešu tēlus, ko izvēlēties sev par paraugu, no kuriem mācīties. Arī bērnu audzinātājiem, pieaugušajiem cilvēkiem — vecākiem, pedagogiem, socialistisko rūpnīcu un kolchozu lau- ku darba varoņiem stāstos nav ierādīta vajadzīgā vieta, nereti bērni darbojas it kā pilnīgi savrup, ar ģimeni, skolu, sabiedrību nesaistītā pasaulē. Stila ziņā rakstniekiem jāatbrīvojas no liek- vārdības, bērniem neraksturīgu, lūgmi pārāk gudru dialogu un izteicienu lie- tošanas. Referenti kritizēja atsevišķus V. Klivera, V. Branka, E. Vilka, R. Pormaja, V. Paegļa un G. Brokāna stāstus bērniem, pārmetot, galveno- kārt, pavisarību un trefaretismu iecerē- tās temas risinājumā. Rakstnieku ko- lektīvam nopietni jācinās, lai celtu lat- viešu bērnu un jaunatnes literatūras līmeni.

Debatēs piedalījās P. Vilps, V. Oši- ņa, V. Branks, Pedagoģiskā instituta pārstāves bb. Ūzane un Putniņa. M. Vanaga ierosināja periodikā publi- cēt labākos stāstus bērniem izdot atsevišķā krājumā. Runātāji pārmeta laikrakstu un žurnālu redakcijām, li- teratūras kritiķiem, ka viņi maz no- darbojas ar bērnu literatūras proble- mām, nepopularizē un nenovērtē bērnu un jaunatnes rakstnieku tūnradī.

Jauni dzīvojamie nami

Ezeru ielā 11 jaunceljamā dzīvokļu nama projekts.

Partijas XIX kongresa direktīvas par PSRS attīstības piecgadu plānu 1951.—1955. gadam paredz jaunu varenu Padomju Savienības tautas saimniecības kāpinājumu un padomju kultūras nemīgtu augšupeju. Tās pa- vērušas ļoti plašas perspektīvas arī architektu un celtnieku radošajam darbam.

Direktīvās par jauno piecgadu plā- nu teikts, ka pilsētās un strādnieku ciematos valsts būvniecības sistēmas ietvaros jānodod ekspluatācijā jauni dzīvojamie nami ar kopplatību ap 105 miljoni kvadrātmētru.

Plaša celtniecība paredzēta arī mū- su republikā.

Atbilstoši pilsētas ģeneralplānam, pakāpeniski apbūvējas ne tikai Rīgas centrālā daļa, bet arī pilsētas noma- les. Ja agrāk šeit varēja sastapt vese- las dažādu rūpnīcu būdu rajonus, tad ta- gad tie izveidojas par tikpat labi iekār- totiem kā pilsētas centrs.

Rīgas nomalēs arvien vairāk pace- ļas dažādu rūpnīcu strādniekiem bū- vētie dzīvojamie nami, bērnudārzi un citas celtnes.

Jaunmīlgrāvi, Ezeru ielā 11 un 19, tagad uzsāka divu lielu dzīvoja- mo namu celtniecību.

Šis rajons agrāk bija apbūvēts ar nelīdskatīgām divstāvu koka mājām. Tagad šeit paredzēts celt četrstāvu na- mus. Tiem jāveido ne tikai ielas, bet arī visa rajona sēja, jo namu pagalmu fasades paliek neaizsegta no tuvumā esošās dzelzceļa līnijas, no kurienes iebraucēji gūst pirmos iespaidus par pilsētu.

Rūpnīcas strādniekiem paredzētajā ēku kompleksā, kurā būs ne tikai dzīvojamie nami, bet arī bērnudārzi, pirts, veļas mazgātava un citas celtnes,

katra ēka gar ielas malu būs nodalīta atsevišķi, starp ēkām izveidojot ap- stādījumus, ielas neaizsedzot sauli, bet pie mājām atstājot plašus un labi iekārtotus pagalmus. Nami izveidos vienotu arhitektūras ansambli ar citu rūpnīcu uzceltajiem dzīvojamajiem na- miem, kā arī ar tiem, ko cels turp- māc.

Abos namos, kurus pašreiz cel Ezeru ielā, būs pavisam 65 dzīvokļi ar kopējo platību 2000 kvadrātmētru. Visvairāk būs divstāvu dzīvokļu, pārē- jie — trīsstāvu un vienistābas. Viena nama pirmais stāvs paredzēts ēdnīcai, kurā vietas 100 cilvēkiem reizē, bet otra nama pirmais stāvs paredzēts vei- kalēm. Veikalus un ēdnīcu iekārtos ar lielām ērtībām: tīrīšanas telpas būs plašas un gaišas.

Dzīvokļos izbūvēs ērtas istabas, pla- šas priekšistabas, virtuves, sanītaros mezglus. Iekārtos centrālo apkuri, ūdensvadu un kanalizāciju, karstā ūdens piegādi vannām, gāzi virtuves vajadzībām, elektrību.

Bez tam katrā namā paredzēts ie- kārtot radiotranslācijas un telefona tīklu. Katrā kāpņu vestibulā, ēdnīcā un veikalos būs elektriskie pulksteņi.

Lai labi iekārtotu šos namus, jāveic plaši ārējie darbi ūdensvada, kanāli- zācijas, gāzes piegādes u. c. izbūvē.

Pie namiem paredzēts izbūvēt bērnu rotaļlaukumus un garažas individuālo automašīnu novietošanai.

Jauno namu kompozīcija lakoniska, viegli pārskatāma. Fasades rotā orna- mentēti portiki visā namu augstumā, izceļot galvenās ieejas.

Namu fasades paredzēts nosegt ar augstas kvalitātes apmetumu.

Architekts V. Ramanis, namu projektu autore

Tautu brālības un draudzības vakars Kijevā

Tāpat kā visu padomju tautu rakstnieku daiļradei, Padomju Ukrā- nas darbaļaudis veltīti ļoti lielu intere- si arī brālīgās latviešu tautas litera- turai. Pēdējā gadā vien Ukrainas Valsts daiļliteratūras izdevniecība lai- dusi klajā ukraiņu valodā pārtulkoto Jāņa Raiņa darbu «Izlasī», kā arī Viļa Lāča romāna «Vētra» trīs grā- matas (rakstnieka Semjona Skljarenko tulkojumā). Līdz ar to ukraiņu lasītāji pirmo reizi tik plašos apmēros gūvuši iespēju iepazīties ar latviešu literatū- ras labākajiem darbiem savā dzimtajā valodā.

Aizvien lielāku popularitāti Ukrainā iegust Latvijas Tautas rakstnieka, Staļina premijas laureāta Viļa Lā- ča grāmatas. Viņa jaunākais ro- māns «Uz jauno krastu» modinājis dzīvu interesi ukraiņu lasītājos. Re- publikas pilsētās un ciemos notiek lasītāju konferences, kurās apspriež šo romānu. Nesen tādas notikušas Kijevā, Lvovā, Čarkovā, Odesā, Vorošilov- gradā, Staļino pilsētā u. c.

Ļoti dzīvi un interesanti lasītāju konference par romānu «Uz jauno krastu» noritēja Kijevas Mašīnbūves rūpnīcā, kur rūpnīcas kluba lielajā zālē bija sapulcējušies vairāk nekā tūkstoš strādnieku un kalpotāju. Kon- ferenci ievadīja rakstnieks Aleksandrs Zolotuškins. Pēc tam runāja rūpnīcas ļaudis.

Viens no vecākajiem rūpnīcas strādniekiem Mikola Maļarčuks teica: — Viļa Lāča romānu lasīju ar lie- lu interesi. Viss tajā man likās pazis- tams un tuvs. Ar katru lappusi mīļāki kļuva tā varoņi: Jānis Lūdums, Ilze

Liduma, Arturs un Aivars, Anna Pa- ceple, Valentina Smirnova — cik sirsnīgi, cik tēlaini viņus parādījis rakstnieks!

Rūpnīcas inženiere komjauniete Je- katerina Suchodojska apskatīja romānā parādītos lauku komunistus un viņu īzaugsmi, sniedza sīkus raksturojumus par Dravu, agronomu Rimšu, Annu Pacepli un citiem. Strādnieki Pavels Ivanovs un Varvara Gordijēuka paka- vējās pie pārvērtībām, ko Latvijā, tā- pat kā citās brālīgajās republikās, nesusi padomju vara un ko rakstnieks noteļojis nodalās par Čūsku purva nosusināšanu un kolchozu iekārtas uzvaru Latvijā.

Pavisam runāja divdesmit cilvēku augstu novērtēto Viļa Lāča daiļdarbu. Konferencē dalībnieki nolēma nosūtīt romāna «Uz jauno krastu» autoram vēstuli.

«Mūsu dārgais biedri Lāči! — teikts šajā vēstulē. — Mēs, strādnieki, un kalpotāji, kas strādājam vienā no Padomju Ukrainas galvaspilsētas Kije- vas lielākajiem uzņēmumiem, esam dziļi pateicīgi jums par šo lielisko romānu. Novēlam jums jaunus lielus panākumus daiļradē. Lai dzīvo staļinis- kā tautu draudzība!»

Pēc lasītāju konferences rūpnīcas klubā demonstrēja filmu «Padomju Latvija».

Ukrainas Padomju rakstnieku savie- nības daiļliteratūras propagandas birojs joprojām saņem daudz pieprasījumu no dažādām organizācijām ar lūgumu pa- līdzēt sarīkot lasītāju konferences par Viļa Lāča romānu «Uz jauno krastu». Kijevā V. Pillpenko

J. Raiņa vārdā nosauktajā Literatūras muzejā iekārtota Andreja Upisa 75 gadu jubilejai veltīta izstāde. Attēlā: Andrejs Upits izstādes apmeklētāju vidū.

Patlaban teatra kolektīvs ar lielu aizrautību gatavo bulgaru dramaturga Vasiļeva lugas «Paradīze zemes virsū» uzvedumu.

Komponists T. Chrenņikovs (pie klavierēm) ar Staņislavsku un Ņemiroviča-Dančenko vārdā nosauktā muzikālā teātra solistiem Dinu Potapovsku un V. Radziļevsku.

VĒRTĪGI KONCERTI

Pēdējā laikā Rīgas muzikas dzīvi atsvaidzinājuši daudzi interesanti sarakojumi. To vidū jāatzīmē Ukrainas PSR Nopelniem bagātās valsts akadēmiskās kapelas «Dumka» viesošanās. UPSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka A. Sorokas vadītās kolektīvs sniedza vairākus patstāvīgus koncertus, piedaloties arī astotajā simfoniskajā koncertā, kas galvenokārt bija veltīts ukraiņu komponistu darbiem.

Pagājušajā nedēļā notika deviņais un desmitais simfoniskais koncerts. Atkal no jauna LPSR Valsts Filharmonija bija sagādājusi rīdziniekiem izdevību iepazīties ar padomju mākslas izcilākajām parādībām — šoreiz ar Staļina premijas laureata komponista Tichona Chrenņikova jaunradi. PSRS Komponistu savienības ģeneralsekretārs T. Chrenņikova vārds plaši pazīstams, jo viņš ir komponējis daudzas operas un simfonijas.

Simfoniskajā koncertā LPSR Radioinformācijas komitejas simfoniskais orķestris diriģenta LPSR Nopelniem bagātā mākslas darbinieka Leonida Vignera vadībā atskaņoja T. Chrenņikova II simfoniju, kas komponēta 1943. gadā un atspoguļo padomju tautas pārdzīvojumus Lielā Tēvijas kara laikā. Simfonijas finālā milzīgā pacilātībā izteikta cīņas gribas tema un padomju cilvēku nesalaužamā pārliecība par savas lietas taisnīgumu, par uzvaru. Komponistam izdevies izvēlēties spilgtas liriskās epizodes, ar spožās instrumentācijas, loģiskās tēmu attīstības un drošās harmoniskās valodas palīdzību. Taču simfonijas vērtību mazina samākslota melodiskā domu gaita, brīžam pārspīlēti efektīva instrumentācija, kas liecina par novatorismu novatorisma dēļ.

Ar gandarījumu jāatzīmē Radiokomitejas muziku teicamais priekšnesums. Sarežģīto partitūru gan diriģents, gan orķestris, neskatoties uz neapmierinošu skaņu, veica pārliecinoši. Interesanti, ka simfonijā daudz atbildīgu solo posmu, kas labi pārbauda atsevišķo muzikālo spēju. Tiklab vijolnieks G. Brachmanis, čellists E. Bertovskis, flautists L. Lazdiņš, obojists I. Krasnopjorovs, klarnetists V. Nikitins, fagotists J. Kociņš un citi solisti šos uzdevumus nevalnolami izpildīja.

Koncertos dzirdējām T. Chrenņikova

operu «Vētra» un «Frois Skobejevs» fragmentus, sadarībā ar mūsu simfonisko orķestri tos atskaņoja PSRS Tautas mākslinieku K. Staņislavskā un V. Ņemiroviča-Dančenko vārdā nosauktā Maskavas Valsts Muzikālā teātra solisti D. Potapovska (liriskais soprans) un V. Radziļevskis (tenors). Sevišķi iespaidīgu, pārdzīvotu, vokālā ziņā augstvērtīgu priekšnesumu sniedza Dina Potapovska. Tā paša teātra solists G. Dudarovs (bass) bez T. Chrenņikova operarijām dziedāja virkni viņa dziesmu. Dziesmu klavieru pavadījumus izteiksmīgi veica autors.

T. Chrenņikova jaunradi vērtīgie simfoniskie koncerti bija pleslēti radiofonam. Tādējādi ar izcilo Rīgas muzikas notikumu bija iespējams iepazīties visplašākajā republikas klausītāju saimē. Par nožēlu 24. XII raidījuma kvalitāte bija zema, tajā gandrīz viscaur dominēja stīgu instrumentu grupa, radot līdz ar to pārpratumus, ko izsauc vai nu mikrofonu sliktais nostādījums, vai arī toņmeistaru paviršība. Svarīgākā melodiskā materiāla neizcelšana un līdz ar to simfonisko skandaru vērtības mazināšana raidījumos nav jauna parādība. Ir vairākkārt nācies dzirdēt, ka koncerti, kas zālē atstājuši teicamu iespaidu, radioklausītājiem — muzikas specialistiem izraisījuši gluži pretēju novērtējumu. Acīm redzot šo pretrunu cēlonis meklējams raidījuma tehnisko darbinieku sliktajā darbībā.

Asu kritiku pelna arī LPSR Valsts Filharmonija. Kaut gan nevaram zēloties par mūsu koncertdzīves intensitāti šīn sezonā. Filharmonija pēdējā laikā nav spējusi savus koncertus pārvērst par plašas klausītāju sabiedrības muzikālās izpratnes audzinātājiem. Koncertu programmas ar paskaidrojumiem ir atkal kļuvušas par retumu. Filharmonijas mākslinieciskā vadība nav mēģinājusi izmantot presi, lai sniegtu jau iepriekš apskatu par labākajiem darbiem un māksliniekiem, ar kuriem klausītājiem būs iespēja iepazīties nākošajos koncertos. Filharmonijas mākslinieciskā vadība aizmirsusi jauko tradīciju, kas pirms pāris gadiem veica jo audzināšu darbu — sniegt sistemātiskus pārskatus par gaidāmajiem sarakojumiem Rīgā brīvkonzerta — lekcijas veidā. Aizmirsti daudzi un dažādi propagandas veidi un rezultātā — klausītāju saime skaita ziņā nepalīcinās.

O. Grāviņš

ŠONEDĒĻ

Sodien Daugavpils Kultūras nama novada pētniecības muzejā Latvijas padomju mākslinieku darbu izstādes atklāšana.

o Filharmonijas zālē kamermuzikas koncerts. Piedalās L. Rubene, R. Veide un B. Moisejevs. Sākums plkst. 20.

29. decembrī Mākslas darbinieku namā Jēkaba Bīnes lekcija «Par ornamentu». Sākums plkst. 19.

o Akademiskajā Dramas teātrī Latvijas PSR Valsts konservatorijas teātra fakultātes režijas nodaļas absolventu aktiera meistariības skates izrāde — L. Rachmanova «Nemierīgais vecums». Sākums plkst. 21.

29. un 30. decembrī Operas un baleta teātri Dž. Verdi «Rekvīems». Sākums plkst. 20.

29. un 30. decembrī, 1. un 2. janvārī Apgabala vīrsnieku nama zālē estrādes mākslinieku koncerts. Piedalās Vissavienības estrādes mākslinieku konkursa laureāti M. Charitonovs un N. Tibergs. Sākums plkst. 20.30.

30. decembrī Jelgavas teātrī A. Vīka un M. Zuntnera lugas «Pavasaris» pirmizrāde. Sākums plkst. 20.

31. decembrī un 2. janvārī Akademiskajā Dramas teātrī L. Tolstoja lugas «Dzīvais mironis» pirmizrāde. Sākums plkst. 20.

Amerikanu okupantu jūgā

Pārskata referatā partijas XIX kongresā G. Maļenkova, analizējot starptautisko stāvokli, atsedza isto raksturu «draudzībai», kāda pastāv starp ASV imperialistiem no vienas puses un Angliju, Franciju un citām kapitalistiskajām zemēm — no otras. Tā ir draudzība pēc principa: «Vispirms viziniet jūs mani, pēc tam es vizināšos uz jums». «Kādreiz brīvās kapitalistiskās valstis — Anglija, Francija, Holande, Beļģija, Norvēģija, — norādīja biedrs Maļenkova, — tagad faktiski atsakās no savas

nacionālās politikas un realizē amerikāņu monopolistu diktēto politiku.»

Sis amerikāņu imperialistu jūgs kā drūma ēna uzgūlies Rietumeiropas zemju ekonomikā un kultūrā.

Zemāk sniedzam vairākas Rietumeiropas ostās bijušā Padomju Latvijas jūrnīka vēstuli. Šā padomju cilvēka iespaidā, kaut arī tie gūti isos apmeklējuma, spilgti rāda, cik katastrofāla ir antinacionālā politika, kādu, izdabājot saviem aizokeāna saimniekiem, piekopj Rietumeiropas kapitalistisko zemju valdītāji.

Bada maizē

Londonā mūsu kuģis «Generalis Bagramjans» bijis ne vienu vien reizi. Šoreiz mūsu iepazīšanās ar Anglijas galvaspilsētā valdošajiem apstākļiem sākās jau pirms izkāpšanas krastā. Pēc parastajām brokastīm salonā angļu ločis, kas pavadīja mūsu kuģi līdz Soridonas piestātnai, piedalāmies no galda, pateica:

— Nu gan labi paēdu. Esmu ļoti priecīgs, ka man nācās vadīt krīvu tvaikoni. Tagad jau tikai uz jūsu kuģiem var dabūt garšīgu ēdienu, cik katram tik. Jāatzīstas, te mēs to jau esam aizmirsuši...

Sie angļu loča vārdi vēlāk mums nāca prātā ne vienu vien reizi. Pirmās, kas mums šoreiz visspilgtāk dūrās acīs Londonā, bija tas, ka vēl bēdīgāks kļuvis cilvēku izskats. Es, protams, runāju par londoniešu lielumu lielo vairākumu, par tiem, kas sastāda Londonas vienkrāso darba tautu. Ļaudis izskatās novājināti, novārguši.

Mums gadījās izdevība būt par lieciniekiem māsaiņnieču mītnī, kas notika laukumā pie admirāļa Nelsona pieminekļa. Sievietes tur bija sapulējušās, lai izteiktu protestu pret bada dēvē, kādas angļu tautai noteikuši tagadējie Anglijas saimnieki amerikāņi. Kā ilustrāciju saviem vārdiem runātājas mītnā demonstrēja govs un angļa maketus. Klausītājam parādīja nolietējus, kaulainu govi ar tukšu, sarukušu tesmeni un cilvēka ģindeni.

— Redzat, — teica oratore, — kur mūs novedusi gatavošanās karam, amerikāņu iejaukšanās mūsu dzīvē. Mēs prasām izbeigt bada devas! Mēs prasām mieru un plašu tirdzniecību ar Krieviju! Lai jenķi vācās projām, pāri okeānam!

— Jenķi — uz mājām! — vienbalsīgi piebalsoja māsaiņnieces.

Sis mītnis laukumā pie Nelsona pieminekļa bija tikai viens, no daudzajām šāda veida neapmierinātības izpausmēm par to, ka Anglijā joprojām turpinās dzīves apstākļu pasliktināšanās. Aizvien palielinās bezdarbnieku skaits. Mēs sastapām šos nelaimīgos pat Londonas centrālajās ielās. Formāli ubagošana tur nolēgta, un tāpēc, lai savāktu dažus peniņus maizē, bezdarbnieki izmanto dažādas atļautas paņēmienus. Vieni dejo, met kūļus, uzjautrinot garāmgājējus, otri pārdod sērķociņus, trešie atrod vēl kādu citu veidu, kā izlūgties no garāmgājējiem kādu grasi maizes gabalam.

Temzas krastmalā redzējām bezdarbniekus māksliniekus. Nometušies uz asfalta, viņi gaida kādu, kas lemtu cepurē sīknaudas monētu, lai par to uzzīmētu ģimēni, skici vai pat veselu ainavu.

Pašlaik Anglijā ir vairāk nekā seši simti tūkstošu bezdarbnieku. Visgrūtāk klājas gados vecākiem ļaudīm: tie, kuriem nav tuvinieku, nolemti bada nāvei.

Ļoti daudz Anglijā dzird runājam un spriežam par tirdzniecību ar Padomju Savienību un tautas demokrātijas zemēm. Si tirdzniecība angļiem ir tikpat nepieciešama kā gaiss. Aprēķināts, ka normālu tirdzniecisku sakaru atjaunošana ar Padomju Savienību nekavējoties dotu darbu 200 tūkstošiem audēju.

— Kāpēc tad jūsu zeme nenodibina šādu tirdzniecību ar mūsu dzimteni? — mēs apvalcājāmies londoniešiem.

— Kāpēc? — rūgti pasmejās viens no mūsu sarunas biedriem, — amerikāņi neatļauj, lūk, kāpēc. Vīņiem tas nav izdevīgi. Mums nesen vajadzēja pārdot Ķīnai 500 lokomotīvu. Viss būtu bijis labi, bet tad iejaucās amerikāņi un pateica: nedrīkst! Par to, ka mūsu darbaļaudis izmet no fabrikām un rūpnīcām uz ielas, viņiem, protams, galva nesāp...

Zemes ekonomiskā stāvokļa pasliktināšanās, cenu celšanās liek sevi manīt it visur. Daudzi londonieši stalgā gērbušies rupja auduma tērpos. Anglijas galvaspilsētā ielās mēs sastapām ne

mazumu kalpotājus, kuru uzvalki visredzamākajās vietās bija «izrotāti» ielāpiem. Ļoti slikti apģērbti arī bērni.

Aizvien vairāk angļu sāk saprast, ka viņu tagadējo likstu un grūtību galvenie vaininieki ir amerikāņu kara kurnātāji, kas pārvērs britu salas par savu aviācijas bāzi. Kad mūsu tvaikonis devās projām no Londonas, braucot pa Temzu, mēs izlasījām uz kādas lielas noliktavas mūra sienas ar kritu uzrakstus vārdus:

«Jenķi — vācieties mājās! Par mieru, par draudzību ar Padomju Savienību!»

Tā Anglijas vienkāršie darba cilvēki pauž savu miera gribu, centienus atgūt savai dzimtenei neatkarību.

Vienkāršie ļaudis ir par mieru

Tas bija nesen Roterdamā. Mūsu kuģis pēc brauciena, kura laikā pārcietām vētru, pietauvojās šajā Holandes ostā. Kā vienmēr, mēs bijām atvēduši uz Holandi miera krāvu. Netālu no mums izkrāva kādu citu kuģi. Tā pakalgalā varēja saredzēt ASV zvaigznaini svītrotu karogu. Uz kuģa rājam bija uzvilkti kaut kāds signāls.

«Izkrauju sprāgstvielas!» — mūsu signālizētājs izlasīja.

Izrādījās, ka no amerikāņu tvaikona izkrāva municiju. Kā mums stāstīja krāvēji, Roterdamas ostā tā esot parasta aļinava. Un patiešām, mēs vēl nebijām paguvuši izlādēt savu kuģi, kad pietātnē pietauvojās vēl viens amerikāņu tvaikonis, kas atveda ieročus.

Kopā ar ieročiem un municiju amerikāņu imperialisti ievēd Holandē milzu vairumus savas saimnieciskās «atlantiskās kultūras» piederumus. Gandrīz visas afišas, ko redzējām Roterdamas ielās un kinoteātru skatlogos, reklamēja amerikāņu filmas. Uz tām bija uzīmēti slepkavas ar maskām un bez maskām, puskailas sievietes, apšaušanas ainas. No visām vietām mums pretim raudzījās sejas ar atpūrtiem zobiem, paceltas pistoles un revolveri, dūrienam atvēzētas rokas ar dūnčiem. Grāmatu kioskos redzējām to pašu.

Jaunais gads Volstrītā jeb laiku neapturēsi

Antiamerikāniskās darbības izmeklēšanas komisija: — Sis vecā gada pēctecis, liekas aizdomīgs zēns. Nekā laba no viņa negaldi. Derētu aizturēt S. Gūtmaņa zīm.